EESTI KINDLUSTUS LEHT

Härra Tõnis Kimmel,
Võisiku v. Kimmeli t.

SISU:

Veebruar 1937

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE ÜHINGU VÄLJAANNE

Asjatundja esindaja

on iga seltsi uhkuseks. Tema töö on korralik, soliidne ja edukas.

Ühelgi esindajal ei tohi puududa

„Eesti Kindlustusleht“

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ ilmub II aastakäiku ja käsitab kutseoskuslikke kui ka üldkindlustuskultuurilisi küsimusi.

„EESTI KINDLUSTUSLEHES“ kirjutavad kodu- ja välismaa eriteadlased.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ toob täieliku ülevaate maailma kindlustustegevusest.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ ilmub kümme numbrit aastas ja maksab postiga koju kätte saates ainult 2 krooni aastas.

Nagu sõdur ilma relvata on kindlustusmees ilma kindlustusleheta!

EESTI
KINDLUSTUSLEHT

VEEBRUAR ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS Nr. 2 (6)

K. Saaret

Uued elukindlustuse tariifid

1. märtsist s. a. astusid jõusse uued elukindlustuse ühistariifid. Püüame alljärgnevas lühidalt selgitada neid põhimõtteid, mille alusel tuletati uued preemiamäärad ja valiti uues tariifiraamatus esinevad kindlustusviisid.

On kaks põhinõuet, mida kindlustusselts peab täitma. Esimene on see, et kindlustusselts peab täitma endale võetud kohustused ja teine nõuab õiglust kindlustusvõtjate suhtes.

Pikaajaliste kindlustuslepingute puhul, nii nagu seda on elukindlustuslepingud, on nende kahe põhinõude silmaspidamine preemiate tuletamisel küllaltki raske ülesanne. Väga lihtne oleks garanteerida seltsi kohustuste absoluutset täitmist, kui seltsile makstavad preemiad oleksid ülikõrged. Raske on aga leida seda piiri, mille puhul võiks ütelda — need on need täpsed preemiamäärad, millest allapoole minnes satub hädaohtu seltsi maksuvõime, millest kõrgemad määrad on aga üleliigne ettevaatlikkus ning kindlustusvõtjate ebaõiglane koormamine. Ometi tuleb täit kindlust pakkuda ning seejuures püüda õiglaste preemiamäärade poole.

Õiglased preemiad eeldavad võimalikult õigeid arvutusaluseid. Elukindlustuse preemiate arvutamiseks on vaja teada suremust, kapitali protsendimäära ja seltsi ärikulusid. Need peavad seega olema võimalikult õieti määratud.

Preemiad määratakse tuleviku jaoks kindlaks. Kuid missugusteks kujunevad suremus, kapitali protsendimäär ja ärikulud tulevikus, seda võime ainult ligikaudselt hinnata, mitte iialgi aga täpselt ennustada. Tulevikus kasutatavate preemiate arvutamiseks peame seega paratamatult leppima ainult mineviku kogemustega. Minevikust tuleb ammutada teadmised suremuse, protsendimäära ja ärikulude kõrguse ning nende muutumise senini ilmsiks tulnud seaduspärasuste kohta.

On loomulik, et lähem tulevik ei saa järsult erinev olla lähedast minevikust. See tõsiasi on ka kindlustustegevusele suureks väärtuseks, sest sellele toetudes võibki preemaid arvutada mineviku kogemuste põhjal.

Mida kaugemast minevikust on kogemused pärit, seda vähem on nad kõlbulikud tuleviku jaoks. Järelikult tuleb ka elukindlustuse alal aegade veeredes revideerida preemiamäärasid, — neid tuleb aegajalt kohandada uuematele kogemustele.

Uuemate kogemuste ja tõekspidamiste rakendamise viljana seisavadki nüüd

meie ees 1. märtsil s. a. kehtima hakanud uued elukindlustuse preemiatariifid.

Meie elukindlustusseltsid on saanud intensiivselt töötada alles sedavõrd lühikest aega, et meil on esialgu võimata koostada meie oma kogemustele toetuvat suremustabelit. Uute preemiate aluseks tuli sellepärast võtta välismaine suremustabel. Ning selleks sai suremustabel, mis kannab nimetust „Soome agregaattabel 1920—1930". See tabel on koostatud Soome elukindlustusseltside poolt ajavahemikul 1920—1930 kogutud suremusstatistilise materjali põhjal. Tabel toetub seega lähedale minevikule, — ta on Euroopas uuemaid. Valitud tabel peaks meile sobima paremini kui ükski muu välismaine tabel, sest Soome on meie maabermaa ja soomlased ühest kännust meiega võrsunud. Geograafiliselt ja raasiliselt lähedate rahvaste keskmine eluiga ja suremuse käik on aga ligilähedalt sarnased.

Preemiate arvutamisel on eeldatud, et kapitali protsendimäär, mida seltsid preemiatagavaradelt ja muudelt kapitalidelt saavad, ei lange eelolevatel aastakümnetel alla 4% aastas.

Seltside hanke, inkasso ja bürookulud on arvutatud preemiatesse nii, nagu need tegelikult lähemas minevikus olid ja praegu on.

Tulemuseks on preemiamäärad, mis on trükitud uutes tariifiraamatutes.

Nende preemiate tuletamisel ei oldud arglikult ettevaatlik, kuid siin ei oldud ka nii julge, et oleks unustatud põhinõue — kindlustusselts peab täitma oma kohustused soodustatute suhtes igal juhul, — ka siis, kui olud on võrratult raskemad praegustest.

Soome agregaattabel on nimelt nõnda tuletatud, et tegelik suremus peaks tavalistes oludes olema siiski pisut soodsam tabelis ettenähtust. Selle tõttu tekkivat suremuskasu ei või aga vastutustundeline selts ära kulutada, vaid see peab minema dividendifondi või ka erilistesse julgeolekufondidesse.

Dividendifondi ja julgeolekufondidesse kogutakse peale suremuskasu ka muudest allikatest, nagu kapitalide paigutamise kõrgemast tulukusest ja kokkuhoiust ärikulude alal headel aastatel saadav elukindlustuse haru puhaskasu. Neist fondidest kaetaksegi siis rasketel aastatel tekkivad kõrged suremuskahjud ning dividendifondist makstakse dividende kindlustusvõtjaile. Just selle tõttu, et preemiad ei ole arvutatud liig napilt, võimaldub koguda reserve halbadeks aegadeks ning seega tagada kindlustussummade väljamaksmist soodustatuile isegi siis, kui peaks tulema näiteks epideemiaid või õnnetusi, mis ootamatult murravad kindlustatuid hulgaliselt.

Uued elukindlustuse preemiad on tuletatud igatahes nii õiglaselt nagu seda tänapäeva kõrgele arenenud kindlustusteadus lubab. Seejuures on aga senisest veelgi rohkem vastutustunnet olnud nende ees, kelle pärast elukindlustuslepinguid sõlmitakse, s. o. soodustatute ees.

* * *

Kogemused näitavad, et need kindlustused, missugused on sõlmitud kindlustusvõtjale hästi sobiva kindlustusviisi järgi, püsivad palju kindlamini jõus kui need, kus kindlustusviisi valikul on sobivusele liig vähe tähelepanu pööratud. See on ka otse endastmõistetav, et ebasobiv kindlustus ei rahulda kindlustusvõtjat, vaid näib koguni mõttetuna. Mõttetuna näiva kindlustuse eest püsivalt preemiat maksta näib kindlustusvõtjale loomulikult mõttetu teona ning tagajärjeks ongi kindlustuse raugemine. Kindlustusviisi valikul on seega kindlustuse jõuspüsimise seisukohalt suur tähtsus.

Tariifiraamat peab õieti sisaldama niipalju kindlustusviise, et sealt oleks võimalik igale leida just temale sobiva kindlustusviisi. Selle tõttu võiks esimesel pilgul näida, et mida rohkem on tariifiraamatusse kindlustusviise kogutud, seda parem. Ometi see ei ole nii. Ei ole võimalik lõpmatuseni leiutada uusi kindlustusviise, mis sisuliselt tõesti midagi uut ja väärtuslikku pakuksid ning missugused ühtlasi oleksid lihtsad ja hõlpsasti mõistetavad. Tariifiraamatus pakutavad kindlustusviisid peavad aga olema lihtsad ja üksteisest sel määral erinevad, et oleks võimalik iga kindlustusvõtja puhul kõhklematult ütelda — see kindlustusviis sobib ilmsesti paremini kui ükski teine. Lihtsus ja selgus soodustavad elukindlustuse arenemist.

Missugused kindlustusviisid peavad tariifiraamatus leiduma, sellele saab vastuse elukindlustuse sihtide vaatlemisel.

Kindlustusvõtja ja kindlustustingimused

Käesoleva kirjutise sihiks pole mitte käsitleda küsimust, kas kindlustustingimused oma vormilt vajadustele vastavad või mitte, vaid seda, et arusaamatuste ärahoidmiseks tuleks neid rohkem selgitada.

Arvan selles puuduvad lahkarvamised, et tingimused peavad kindlustuslepingu sisu ja ulatuse täpsalt kindlaks määrama, mitte aga jätma midagi selgusetuks. Just kindlustuslepingu juures on vajalik, et peab valitsema juba enne suur selgus mõlema lepinguosalise õiguste ja kohuste vahel. Kui tingimused pole küllalt täpsad ega põhjalikud, on kindlustus võimatu. Puudulikud ja ebatäpsad tingimused äratavad ainult umbusaldust kindlustusvõtjas. Tahan peatuda just küsimusel, miks puudub usaldus kindlustuse vastu ja kuidas selle vastu võidelda.

Kui kindlustustegelane enne kindlustuslepingu sõlmimist palub kindlustuskandidaadil kõik tingimused hoolega läbi lugeda, et tal oleks selge kujutlus lepingust, millele ta kirjutab alla, siis enamikul juhtumeil seda ei sünni. Kindlustusvõtja ei pea seda tarvilikuks, sest et ta usub teadvat, mida on ta kindlustanud. Pealegi selgub, et kindlustusvõtjal on väärkujutlus kindlustuslepingust. Ta arvab selles olevat tingimusi, milliseid pole temas üldse. Omad teadmised on ta ammutanud tuttavatega kõnelustes, ja loomulikult soovib igaüks saada igast asjast nii palju kui on vähegi võimalik. Nii loodetakse ka kindlustuslepingust tihti rohkem kui see lubab. Selles peitub aga suur oht.

Kui kindlustustegelane seletab kindlustusvõtjale kõik tingimused hoolega ära, on asi parimas korras. Kui aga mõni seda ei tee, kas isikliku mugavuse või hirmu tõttu, et siis võib jääda leping sõlmimata, siis saab kindlustusselts endale n u r i s e j a k i n d l u s t u s v õ t j a k a e l a. Viimane tunneb alati, et talle on tehtud liiga, et kindlustusselts on ta sisse vedanud. Muidugi ei jäta ta ka sellest oma tuttavaid informeerimata. N i i t e k i b l a i a l i s t e s h u l k a d e s u m b u s a l d u s k i n d l u s t u s e v a s t u j a r a s k e o n s e d a h i l j e m k a o t a d a.

On tarvis teha kõik, et seda suurt viga välja juurida. Selleks peaksid kõik kindlustustegelased oma jõu kokku võtma, et niisugused nähtused ei korduks. Kõik kindlustustegelased peaksid püüdma, et usaldust rohkem ei rikutaks, et kindlustusvõtjale tehtaks alati kõik tingimused hoolega selgeks, nii et ta võiks kirjutada lepingule alla täie veendumusega.

Võib loota, et kindlustusvõtjad on tänulikud, kui tehakse teatud propagandat kindlustustingimuste selgitamiseks. Võiks teha katset selgitavate loengutega ringhäälingus. Kuid milgil tingimusel ei tohiks olla need „targad“ ja igavad. Need peak-

---

Elukindlustuse sihiks on:

1) kindlustatu surma korral majanduslikku hoolt kanda järelejääjate eest;
2) hoolitseda kindlustatu enda vanusepäevade eest.

Tariifiraamat peab sisaldama neile sihtidele vastavaid kindlustusviise.

Meie uus tariifiraamat sisaldab kaheksa kindlustusviisi — E, EH, S, SH, L, T, TM ja 2S, millest igaüks selgesti taotleb üht või teist või ka mõlemat ülalmärgitud elukindlustuse sihti. Need kindlustusviisid on üksteisest sisuliselt ilmsesti eraldatavad. Nad on lihtsad ja arusaadavad. Neis ei ole püütud elukindlustuse sihte ja mõtet peita kavalate väärilustuste varju.

Elukindlustuse sihid on sedavõrd kõrged, et sellele poolehoidjate võitmiseks ei ole tarviski muud kui selgitada neid sihte. Keeruliste kindlustusviiside puhul langeb aga pearaskus pahatihti kindlustusmõtte seisukohalt ebaoluliste keerukuste selgitamisele, kuna elukindlustuse tarvilikkuse, mõtte ja sihtide, see on tuuma, esiletoomine jääb tahaplaanile. See ei ole lubatav. Tarvis on, et just elukindlustustarve ja mõte oleks kristallselgelt esile toodud. Kui kindlustusvõtja kindlustustarbes on veendunud, siis ei saa iga juhuslik majanduslik raskuski elukindlustuse jõuspüsimisele saatuslikuks.

Uude tariifiraamatusse ei näinud tarvilik olevat paigutada rohkem kindlustusviise kui ülalnimetatud kaheksa. Sest kaheksa head kindlustusviisi on siiski niivõrd suur arv, et nende hulgast on igal juhul võimalik leida õige ja sobiv.

sid olema kerged, huvitavad ja ei mitte kunagi pikad. Igaüks, kel raadio kodus, teab kui kergesti ta ära keerab, kui antakse edasi midagi igavat. Teiseks selgitusvahendiks on ajakirjandus. Kindlustusleping on väga levinenud leping. Avalikkus pühendab talle seni aga liig väikest tähelepanu. Kuid seisab ju avalikkuse huvides, et igaüks enda ja oma lähemate eest kindlustuskaitsega hoolitseb. Kuid suurima arusaamatuse ja lühinägelisusega patustatakse siin palju.

Aga seltsid ise võivad selles suhtes mõndagi ära teha. Mõnigi kord teevad asjale kahju kindlustustegelased ise mõne ettevaatamatult lendu lastud sõnaga. Võib olla tehakse seda vahel nalja mõttes, kuid sellest haaratakse kinni ja eietatakse edasi. „Nad ise räägivad nii", öeldakse. Ei oleks huvituseta, kui eksamineeritaks kord kõiki kindlustusalal tegutsejaid kindlustusküsimuste üle, et jõuda selgusele, kas nad on õieti oma alasse süvenenud.

Kindlustustingimused on kindlustustegelase varustus hanketöös. Samuti nagu kaupmees ei saa kaubelda, kui ta ei tunne oma kaupu, samuti on kindlustustegelasega, kui ta pole tingimustega kõikkülgselt kursis. Palju patustatakse ka siseteenistuse kirjavahetuses. Juhtub tihti, et kindlustusvõtjale paisatakse kuiv paragrahv pähe. Muidugi nii on kergem, kuid kergusega pole saavutatud kunagi midagi. Peab püüdma tungida kindlustusvõtja mõtteilma, tema arusaamisse. Seltsid peaksid omi ametnikke selles suhtes kasvatama.

Välisteenistuses peab olema aga väga hästi kursis kindlustustingimustega. Seda tarvidust tunnevad seltsid ka ise, andes esindajale vastavad materjalid kätte. Aga need materjalid võivad panna vahel välisesindajat mõtlema. Võib olla on mõni punkt arusaamatu. Palju väärtuslikum on aga suuline instrueerimine, kuid see peab olema sundimatu, sõbralik jutuajamine. Instrueerija peab kohtlema välisesindajat instrueerimisel täpsalt nii nagu mõnda kindlustusvõtjat. Suulise instrueerimise järele on esindajal juba kergem kirjalikust materjalist jagu saada.

Et aga kindlustus tungiks laialistesse hulkadesse, ja see on võimalik ainult siis, kui sellest aru saadakse, siis sellepärast on iga kindlustustegelase peaülesandeks seletada, seletada ja seletada. Õigele kindlustustegelasele, kes seisab oma ülesande kõrgusel, ei tohi see valmistada kunagi raskusi. Kunagi ei tohi aga unustada, et nagu iga muu lepingu juures, nii on ka kindlustuslepingu juures olliseimaks osaks kindlustuslepingu juures olulisemaks osaks tingimused ja põhialused, millele tugineb kindlustusleping. Elukindlustusleping on pikaajaline ja suure väärtusega leping, mille sõlmimist ei tohiks teha esindaja kindlustusvõtjale liigse pealiskaudsusega ja tõttamisega. See on toiming, mida tuleb sooritada suurima tõsiduse ja asjalikkusega.

J. K.

Esimene mulje otsustab

Öeldakse sagedasti, et „esimene mulje on otsustav". Võib olla on juhtumeid, kus see tõeliselt pole nii, kuid kindlustushanketöös alati. Tuleb ainult mõelda järgmisele kaalutlusele:

Hankemees läheb paljudel ja suurem osa juhtumeil, isegi ka siis, kui tal on soovitused, päris võhivõõra inimese juure, et pakkuda talle elukindlustust ja selgitada talle selle tähtsust, ilma et viimasel oleks võimalik kõike, mis räägitud, kontrollida. Kindlustushuviline peab hankemeest täiesti usaldama, kui ta mõtleb ettepanekule tõsisemalt.

Kuid hankemees ei või näidata mingit garantiid, et teda tohib täiesti usaldada. Selleks garantiiks on aga alati esimene mulje, mis jätab hankemees kindlustushuvilisele. On ju tavaline asi, et mõne võõraga kokkupuutumise järele teha kohe hinnang: aus, kaval, kelm, otsekohene jne. Sellist hinnangut esimese mulje järele teeb ju ka esindaja ise kindlustushuvilise kohta. Muidugi sellised hinnangud võivad olla tihti petlikud, aga neist on küllalt selleks, kuidas edenevad edaspidised läbirääkimised.

Sel lihtsal, kuid tähtsal põhjusel peab hankemehe peapüüdeks olema alati jätta endast võimalikult head muljet. Mis puutub isikliku külge, siis võib saavutada seda ülesastumisega. Ülesastumine peab olema tagasihoidlik, kuid siiski kindel ja osav. Ei tohi olla liig pealetungiv ja ei tee paha, kui mitte liig suure sõnade valinguga kaaskodanikku ei tülitata. Tuleb näidata end asjalikuna, oma ala põhjalikult tundva mehena, kes vastab kõigile küsimustele lühidalt, kuid selgelt.

Kuidas peab tegutsema esindaja?

Kui esindaja on võtnud endale ülesandeks propageerida elukindlustuse põhimõtet laiemates hulkades, siis peab ta oma ülesannet võtma ka tõsiselt, peab ise põhjalikult süvenema elukindlustuse põhimõtteisse, peab teadlik olema elukindlustuse poliisi põhiväärtusest ja üldtingimustest — peaasi, peab teadma kuidas seda tööd suurema edukusega teha. Ei ole küllalt sellest, kui esindaja saab seltsilt vajalised materjalid, planketid, käsiraha- ja kviitungi-raamatud jne. ja vaid üldise lühikese ülevaate kindlustustöö tehnikast. See ei tee veel esindajat löögivõimeliseks; tal puudub tihti peale selle veel ülevaade, kuidas ja kust peale hakata, millist toetuspunkti leida tegutsemiseks.

Esijoones tuleb luua konkreetne raamistik, millistes piirides tegutseda. Ei ole lubatav, et esindaja igal hommikul küsib endalt: „Kelle juure lähen täna?" Aja jaotus peab olema täpne. Esindaja peab süstemaatiliselt töötama, kindla kava ja süsteemi järele.

Kui raam loodud, tuleb asuda tegutsemisele, kasutades kõiki omi teadmisi hanketööks kindlustusvõtja juures. Sageli on algajatel esindajatel kalduvus sellele, et hakkavad ootama juhust, hakkavad ootama aega, millal õnnelik juhus neid kokku viib isikuga, kes ehk võib olla tahab end kindlustada. See juhus laseb end aga sageli väga kaua oodata. Kui nii talitada, siis tuleks kaua oodata ja edust ei saa juttugi olla.

Kes on siis kindlustatavad?

Tuleb kõige pealt koostada elujõuliste elanikkude nimestik omast lähemalt tutvuskonnast. Kindlustatakse ju harilikult ainult seda, millel on väärtust. Ei ole mõtet kindlustada vanakesi ja väetikesi, ega nende juures asjatult raisata aega ja energiat, sellega valmistades vaid pettumusi endale ja seltsile. Kõne alla tulevad vaid ainult need, kes nende eest hoolitsevad — järjelikult elujõulised inimesed. Elujõulised selles mõttes, et teatavasti haigeid ja rauku ei võeta elukindlustusele.

Kui nüüd piirjooned on tõmmatud kindlustavate isikute suhtes, siis jääb veel üle äramäärata kindlustussumma suurus, milline võiks neile tõenäoliselt olla vastuvõetav. Tuleb silmaspidada, et esindaja kohus on kindlustusevõtjatele anda õiglasi andmeid kindlustuse üle kogu õiguste ja kohustuste ulatuses. Väärsamm on ka, kui esindaja pakub kindlustusevõtjale võimalikult kõrget kindlustussummat, ette teades, et see ei vasta kindlustusvõtja majanduslikule kandejõule. Oleks ülekohus, kui esindaja laseb kindlustusvõtjat allakirjutada lepingule, millist ta ei suuda täita.

Teine asi, millega tuleb arvestada, on kapital, mida tahetakse jätta lepingu kasutajatele. Ei ole liigne kõnelda ühe- või kahekordsest aastasissetulekust, sest lese olemasolu peab ju kindlustatama mitte mõne kuu, vaid võimalikult kogu eluaja peale. Sellepärast pole ka õige, kui maksuvõimelisele isikule pakutakse liig madalat kindlustussummat, mis perekonnale ei paku küllaldast kindlustuskaitset.

Kulub palju vaeva selleks, et viia kindlustatavat lõplikule otsusele, sest paistab ju väljaminek või sissemaks temale ikkagi liig suurena. Ent siiski kindlustuse sõlmimine on sama tähtis, kui näiteks korteri küsimus; ja ometi ei kõhkle ju inimesed kulutamast korteri peale 20—30% aastasest sissetulekust. Miks ei peaks palju olulisemaks otstarbeks, s. t., elukindlustuseks ohverdatama 2 või 3%?

Kolmandaks, ei tule jääda lootma ainult sellele, et tulemusi saavutada vaid oma lähemailt, isiklikelt tuttavailt — seda oleks liiga vähe. Tuleb silmas pidada, et tehinguid võib saavutada ka nendega, keda küll esialgu ei tunta isiklikult, kuid kellest on teada, et nad on selleks võimelised. Tuleb leida vaid tee nendeni. Tekib küsimus, kuidas selleni jõuda ja kuidas neid viia kindlustusele.

Kuidas leitakse uusi kandidaate?

Tavalisesti omatakse oma ümbruskonnas teatava hulga inimesi, kelledel on omakorda oma tutvusringkond. Nende kaudu saavutakse uusi tutvusi, keda võib kindlustuskaitsele võita. Edukust soodustab kindlasti see meetod, kui peetakse vastavat registrit iga sugulase, tuttava, sõbra ja uue tuttava kohta. Igasugused muutused nende elus on kindlustustegelasele suure tähtsusega, enamasti kergendades tööd. Tuleb silmas pidada kõiki perekonnaseisu muutusi, mis puutuvad abiellumisi, sündimisi, samuti ka surmajuhtumeid; edasi teenistuse koha muutmisi, oste, müüke, päranduse saamisi, raha-

lisi operatsioone, ärilisi ettevõtteid, kaotusi jne. Kõik need muudatused on tähtsad hanketöö edukuses.

Abiellumised ja sünnid annavad juhust elukindlustuse mõtte selgitamiseks, tarvilikkuse allakriipsutamiseks. Surmajuhtumid võivad anda õpetlikke ja hoiatavaid näpunäiteid, mis ei jäta avaldamata mõju surnu sugulastele ja naabritele. Siin aga peab talitama väga taktiliselt ja rääkima ettevaatlikult, juhtides tähelepanu sellele, kui hea oli, et kadunu oli kindlustatud, või jälle kui kahju, et ta seda mitte ei olnud. Mingil juhul ei tohi aga perekondlikke sündmusi puudutada robustselt. Need on küsimused, mis osava käsitluse juures võivad anda häid soodustusi, kuid hoolimata ja ebataktilise käsituse juures võivad kasu asemel teha kahju.

Samuti on soovitav tihedat kontakti pidada ümbruskonna väljapaistvamate isikutega, et õppida tundma elanikkonna nõudeid ja saada vajalikke andmeid. Neile võib julgesti seletada neid põhjuseid, miks vajate andmeid ümbruskonna elanikkude kohta, sest et ka juhtivad tegelased peavad veenduma kindlustuse hääst ideest ja põhimõttest üksikasjalisemalt. Kui teil õnnestub tõmmata kaasa neid isikuid, siis nad võivad anda teile parema meelega vajalikke teateid, milliseid vajate. Tihti peale nendest saavad teile hääd kaastöölised. Ei tule kahe silma vahele jätta igasuguseid proovireisijaid, igasuguseid muudel aladel töötavaid agente jne., ühesõnaga kõiki neid, kes on alalises kokkupuutumises rahvaga. Teie võite neile vahel kasulik olla ja ka nemad võivad Teile osutuda suuri teeneid elukindlustuse hanketööl.

Eelpoolnimetatu ei olnud muud, kui ettevalmistus tegelikuks hanketööks. Ent see ettevalmistus on väga suure olulise tähtsusega, kui tahate töötada süstemaatiliselt ja saavutada püsivat edu.

Kuidas arvestada kindlustusmakse?

Asudes tegeliku töö juurde — otsesele hanketegevusele, on raskemaks küsimuseks kindlustusmaksu tasumine. Nimetades kohe aastamaksu summa, võite mõnegi vähema sissetulekuga inimese ära hirmutada. Siin tuleb asjale läheneda strateegiliselt. Tuleb alustada sellega, palju võiks näiteks inimene päevas ohverdada oma tuleviku kindlustamisele.

Vaevalt leidub inimest, kes ei suudaks kokku hoida 5 või 10 senti päevas. On ju nii kerge saavutada seda väikest kokkuhoidu. Ent juba 10 senti kokkuhoidu päevas teeb aastas välja kr. 36.— ja sellega saab 1000 kr. suuruse elukindlustuse, vastavalt aja kestvusele ja vanusele.

Kahtlemata on kindlustuse teostamine kõige raskem osa kindlustustegelase töös. Kogemuste ja püsivuse korral saadakse sellest aga kergesti üle ja ongi avatud tee edukale kindlustustööle. Ja kui on sooritatud juba mõned tehingud, leiate, et see on töö, mis rahuldab teid nii majanduslikult kui ka moraalselt.

Sageli tekib algajaile küsimus, keda ma võiksin kindlustada? Seda isikut siin või seal? Ega ta ei taha, tunnen teda ka liiga vähe. Ja nii jäädakse sageli juba alguses kõhklevalt ootama. Siin tuleb toimuda vana pedagoogilise tõe järele — lähemast ümbrusest kaugemale. Teil on kindlasti mõned sugulased või sõbrad, kes igal juhul ei keelduks teid kuulamast, kuna nad ka muidu on valmis teiega mitu ja mitu tundi juttu ajama. See kõik on selleks, et viia juttu teie aine peale — elukindlustusele, kuid siin peate teatavas mõttes osav olema ja uskuge — teie juttu kuulatakse suure huviga, sest et seda jutuainet tuntakse meil veel kahjuks liig vähe. Üht tuleb aga silmaspidada, et teie poolt tehtav elukindlustuse ettepanek peab vastama teie seekordse kuulajaskonna oludele. Arvestage alati tehingu arengut, mitte aga tehingu suurust.

On esimene ettepanek saavutatud teie sõprade hulgast — tuleb tegevust jatkata ja peagi tunnete end juba kindlamana ka võõraste juures. Leiate peagi, et suudate vastu minna igasugustele raskematele ülesannetele, sest olete kord juba võitnud. Nüüd võite ka juba toetuda oma kindlustatule, tuues teda eeskujuks. Valmistuge oma teisele rünnakule, kasutades kogemusi, milliseid saite esimeselt ja edasi eelmistelt, sest kindlasti esimene ettepanek sisaldas nõrku külgi, võib olla isegi ebatäpsusi, sest tähtis on, et need mitte ei korduks.

Õige esindaja kasutab kõiki päevasündmusi. Juhtub teie lähikonnas mingi õnnetus, kasutage seda selles mõttes, et toote praktilisi näiteid ümbruskonnale. Iga päev juhtub sündmusi, milliseid võite kasutada oma selgitustöös; raudteeõnnetused, õnnetusjuhud tööl, põlemised, plahvatused, uppumised jne., need kõik annavad teile juhust seletada piltlikult, et surm võib tabada

Riisiko

ja selle tähtsus preemia määramisel

S. L. Tuma, Esimese Böömi Kindlustusseltsi direktor

Järg.

Alaline tariifikontroll.

Riskide põhiolu tingib, et tariifid esemekindlustamisel, väljaarvatud muidugi niisugused riskide klassid, mis mitte tugevasti ei kõigu, või, nagu öeldakse kujutavad endiga stabiilse portfelli, nagu linnaelamud, kirikud, koolid jne., kannatavad suuremat kõikumist, kui elukindlustusel. Eriti on see maksev kaubanduslikkude ja tööstuslikkude tule- kui ka autokindlustuste suhtes.

Lähtudes sellest põhimõttest tuleb tariifide tehnilisi aluseid alati silmas pidada, preemiaid vastavalt ohtudele kohandada. Sealjuures ei saa jätta silmapaari vahele, et preemiaid tuleb ka ärilises mõttes silmas pidada, sest et preemiate üldsumma peab olema kooskõlas üldväljaminekutega. Et sellest karist on võimatu minna mööda, siis tekib küsimus, kas on tõesti tähtis ja otstarbekohane preemiaid nende tehniliste aluste järele täpsemale uurimisele võtta.

Sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt. Tehniliselt täiuslikud tariifid on esimene nõue praeguseaja kindlustusettevõtete juures, esiteks eetilistel kaalutlustel, et kindlustatu leiaks õiget kohtlemist ja siis veel seltside oma ärilistes huvides.

Nii öelda laastust löödud tariifid aeglustavad riskide individuaalset paranemist ja mõjuvad lõppude lõpuks paratamatult vastava seltsi ärikvaliteedile halvendavalt.

Kus on olemas sobivad tariifid, on teinud agendid riisiko parandamistest omaette teaduse, millest on saanud suurim hankimisvahend.

Portfellide ärilist halvenemist põhjustab peamiselt see, et liig kauakestvad ja liig lühiaegsed riskid langevad ära. Juba kakssada aastat tagasi inglise reederid, kes asutasid esimesed vastastikkused kindlustusseltsid, kaotasid omad paremad riskid, et nad ei mõistnud küllalt individuaalselt talitada. Seda võime kogu kindlustusajaloos jälgida. On teada, et paljudes maades Euroopas kui ka Ameerikas on löönud head tööstused lahku kindlustusseltsidest ja loonud omad kindlustusorganisatsioonid, millega on kaotanud kindlustusseltsid jäädavalt omad paremad riskid.

Puudulikud tariifid.

Tehniliselt puudulikud tariifid viivad seltsid, kas lühikese aja jooksul pankrotti või teevad paratamatuks, et nende riskide eest nõutakse liig kõrgeid ja halbade eest liig madalaid preemiaid.

Neile haigetele kohtadele klammerduvad nn. o u t s i d e r'id. Ja kuigi nad töötavad süstemaatiliselt ettevõetud tariifi alandamistega, on neil alati edu, kui nad mõistavad otsida üles teiste seltside häid riske. Sellele alusele on tekkinud kõigis mais kindlustusseltsid, kes ei või oma nimega hoobelda. Sama meetodiga teevad algust teistes mais sagedasti ka välismaa seltsid. On nad vastava turu paremate riskide suhtes tühjaks teinud, liituvad nad suuremalt osalt teiste seltside tariifidega.

Kõigil niisugustel juhtumitel ei jää pääseteed, sest et vahepeal on ka teised seltsid

---

kõikjal, ka siis, kui teda kõige vähem oodetakse.

Ent mitte ainult õnnetused, vaid ka õnnelikud juhused aitavad teie tööd soodustada. On näiteks mõnel kindlustataval hästi läinud — siis püüdke kohe tabada teda tema hääs meeleolus.

Aja arvestamisel on suur tähtsus. Kui alati peate silmas soodsat momenti, astute kliendi ette ainult sel hetkel, mil tal kõige enam on vaba aega teie kuulamiseks, siis on teil juba pool edu saavutatud. Ent samuti olete peaaegu kindlasti lahingu kaotanud, kui sattute ebasobival ajal. On parem juba siis jätta jutt teiseks korraks, kui selgub, et olete sattunud ebasobival momendil.

Eeltoodud väited — olgugi väga tavalised, on väga olulised eriti algajaile, kes sageli kipuvad unustama neid põhimõtteid.

F. A.

asunud end kaitsma ja määranud ise ähvardavaile riskidele alatariifid, et mitte kaotada kliente.

Õige tariifisüsteemi juures poleks outsider'id võimalikud ja alatariifide määramine lõpeks igatahes ainult pankrotiga.

Individuaal-tariifid.

Võistluses outsideritega sammuvad seltsid vastu individuaalpreemiaile. Aga ka mujal, kus valitsevad obligatoorsed tariifid, mis pole aga küllalt diferentseeritud, kaaluvad ja määravad tariifikomisjonid nn. erandtariife, ja see erandtariifide määramine võtab üha laiema ulatuse. See on nn. klassitariifide otsekohene tulemus, kuna nn. analüütilised tariifid, millest oli varemalt juttu, on oma ülesehituselt nii diferentseeritud, et nende puhul võib rääkida individuaaltariifide määramise süsteemist.

Inglismaal on olemas teatud riisikod tulekindlustuse alal, mil puuduvad põhimõtteliselt tariifid. Preemiad määrab tariifikomisjon vastavalt juhtumeile.

Kõrvalmõjutused tariifidele.

Seltside tariifipoliitikale avaldatakse vahel mõju ka kolmandalt poolt, nagu kindlustatute võimsate organisatsioonide, töösturite- ja kaupmeesteliitude, autoklubide jne. poolt. Vahel tuleb koguni ka riik segavalt vahele. Kus pole tariifisüsteem küllaldasel kõrgusel, kus puuduvad statistilised ja teised tarvilised andmed, seal on raske kindlustusseltsidel veenvalt oma tariife kaitsta. Võimud lepivad harilikult sellega, et piiravad tulu, tavaliselt 5 protsendiga preemiast, nagu tule- ja autovastutuskindlustusel, või lepivad teatud keskmise preemia määramisega, mille järele tulevad igasugused preemiad reguleerida, nagu näiteks inglise tööliste kindlustus alal. Riigi otsene vahelesegamine tariifipoliitikasse toob suuremalt osalt endaga kaasa sundkindlustuse vastavalt alal.

Preemiate kasutamine.

Seni oleme kõnelenud preemiatest kui sissetulekust. Nüüd tekib aga küsimus, kuidas neid kasutatakse. See on küsimus, millest on huvitatud laialised rahvakihid. Elukindlustuse alal tuleb selles suhtes kõige vähem hõõrumisi publikuga ette. Selle peamiseks põhjuseks on, et selle kindlustusharu preemiad on matemaatilis-tehnilistel alustel arvutatud. Peale selle mängib siin teatud osa psühholoogiline moment, et iga elukindlustuspoliisi järele maksetakse varem või hiljem välja teatud summa, kuna teistes kindlustusharudes ei kannata suurem osa kindlustatuid kunagi kahjude all, nii et aastakümneid makstud preemiate järele pole loota midagi saada. Ja kui juhtub õnnetus, siis püütakse võimalikult palju preemiast tagasi saada.

Sissetulnud preemiaist maksetakse ümmarguselt välja elu- ja laevakindlustustelt 85—90%, rahva-, kauba- ja rahekindlustustelt 67—75% ja tule-, õnnetus-, vastutus- ja autokindlustustelt 50—60%. Ülejäänud 10—15, 25—35 ja 40—50% neelavad väljaminekud koos tagavarakapitali kogumise ja puhtakasu jaotamisega.

Õnnetuste vältimine.

Oleme juba maininud, et kindlustusseltside ülesanne ei piirdu ainult kahjude tasumisega kindlustatuile, vaid nad püüavad ka kaasa aidata, et kindlustatud vara hoiduks. Viimane tegevus on endastmõistetavalt seotud kuludega. Kogemused näitavad, et see on majanduslikult väga tulus. Nii näeme, et kõigil aladel, väljaarvatud rahekindlustused, langevad järjest kahjusummad. Võhikule on see pilt täiesti arusaamatu.

Mis kahjude eest välja maksetakse, seda võib tõestada arvudega. Teised kindlustusseltside teened jäävad aga tähelepanemata, sest siin pole arvusid, millele võiks toetuda. Kuid kulud, mis tehakse seltside poolt õnnetuste vältimiseks, pole alati sugugi väikesed. Kujukat pilti pakub Inglismaal ja Ühendriikides seaduse poolt ettekirjutatud katelde kindlustus. Preemiatest maksetakse kahjusummana välja 15%, agentide tasuks ja ärikuludeks tuleb 20%, kuna ülejäänud 65% kulutatakse õnnetuste vältimiseks.

Võistlus ja preemiaalandamine.

Viimastel aastatel on tekkinud sagedane preemiaalandamise nõue. Sellega ühenduses on tekkinud küsimus, milliste abinõudega on võimalik preemiaalandamine.

Äriilm tunneb selles suhtes ainult ühte tõhusalt mõjuvat vahendit. Ja nimelt võistlust, mis on ka kindlustusasjandusele mitmes suhtes mõjunud.

Kahe seisukoha: võistluse ja võistluse ärajätmise vahel, on püüdnud kindlustusasjandus leida keskteed: ta tunnustab põhimõtteliselt võistlust, kuid nõuab tariifidest kinnipidamist. Sellega on siis võistlust äri-

lisest küljest võimaldatud, kuid tehnilisest küljest piiratud. Teiste sõnadega, igal ettevõttel on vabad käed valida oma organisatsiooni, selle ärilist süsteemi ja tegevusala oma äranägemise järele, kuid ta on sunnitud kõigis küsimustes, mis puudutavad riisikot, nagu poliisi ja tariifiküsimused, käima käsikäes teistega. Kuna aga selgus, et niipea kui üldtariifid sisse seati, paljud agendid osa oma provisjonist kindlustatuile loovutasid ja mitmed seltsid niisugust nähtust soodustasid sellega, et kõrgendasid agentide provisjoni, siis võeti ka provisjonid normeerimisele.

Kuna võistlust ärilistes raamides taotletakse, tekib küsimus, miks peavad olema üldtariifid.

Kogemused näitasid, et vabade tariifide puhul, võisid preemiaid alandada ainult tugevamad, ja alandamine veeretati kogu publikule või möödaminnes edasikindlustajaile. Neist tariifialandamistest ei tulnud kindlustuse odavnemine, vaid ühede eelistamine ja teiste hooletusse jätmine. Kuna preemiakonkurentsiga on orgaaniliselt seotud agentide provisjoni kõrgendamine, siis lõpeb tavaliselt selline võistlus kindlustatute üldkoormamisega.

Kuna riisikopreemia alal võib summade õiglast määramist ühise kavakindla tegevusega saavutada, siis pole ka võimata, et ärikulude suhtes võib ühiseid juhtnööre leida, mis takistavad ebamajanduslikkude kulude tegemist.

Ratsionaalset preemiaalandamist võib saavutada, väljudes tehnilisest seisukohast, ühiste tariifide loomise ja korraldamise ning võistluse reguleerimisega.

Resümee.

Kindlustus hoiab ära üksiku kahjusid, kusjuures piirab suuremaid kahjusid igaaastaste väikeste summadega.

Silmapilgul, kus selle mõtte läbiviimine üles kerkis, loodi organ, mis algab kutseliselt tegelema riisiko- ja preemiaküsimustega.

Riisiko ja preemia pole kindlad, vaid alati muutuvad suurused, mispärast nõuavad nad alati erilist tähelepanu.

Kuna tekkis tarvidus riisikot paremini tundma õppida, siis näis olevat otstarbekohane vahetada vastastikku kogemusi. Individuaalne hinnang asetati korporatiivsega.

Samuti nagu riisikouurimine on saanud ka preemiamääramine eriliseks alaks. Igalpool, kus on selleks olemas eeldused, täiendatakse tariife nii, et nad mõjuksid kasvatavalt ja ohte vältivalt. Sellega on teostatud esimene tariifidealandamise püüe ja antud sellele kindel kuju.

Puhas kasutagaajamine ja halastamatu võistlus on uute põhimõtete esilekerkimisega lakanud.

Loogiliseks tagajärjeks on tarvidus preemiakaitse järele. Seda teed valmistab ette tariifiühtlus.

Mitte vähem pole tähtis kindlustusettevõtete kulude alandamine.

Kuna netopreemia suhtes valitseb nõue, et ta peab olema riisikoohtude loomutruu pilt, peab ülejäänud osa tariifipreemiast jääma siiski vabaltmääratavaks elemendiks. Et anda talle küllaldaselt moraalset autoriteeti, siis on tarvilik, et seltsid ise vastava organisatsiooni loomisega selle kõrguse üle kord selgusele jõuavad ja töötavad välja selles suhtes teatud normid. See peab sündima vabatahtlikult, mitte aga majandusliku olukorra ega õigustatud avaliku kriitika sunnil.

Varasel tunnil...

Rahvasuu on loonud sajandite kestel palju kuldseid sõnu, mis oma mõtte poolest otse naelapea pihta tabavad. Sellest rahva vana kulla salvest võtame välja „hommikutunnil kullatükk suus“ ja vaatame, milline tähtsus on sel elukindlustusalal.

Selle vanasõna mõte on: kriipsutada alla vara ülestõusmise seesmist mõtet. Nimetab ju rahvasuu neid inimesi, kes on teistest ees oma kiiruse, ajavõitmise ja edu poolest, varakultärkajaks. Selle vanasõna mõtte hanketöösse rakendamise tähtsus on nii ilmne, et selle juures ei maksa peatuda pikemalt. Kuid ka kindlustuskandidaadi suhtes on sel vanasõnal oma sügavam tähtsus.

Milles see seisab? Pole mitte raske, seda võib näha juba esimesest pilgust, hanketöö just sellele punktile tähelepanu juhtida: mida varem elukindlustusleping sõlmitakse, seda madalam on aastapreemia ja seda soodsamad on ka tervislikud eeldused, et kindlustusleping üldse sõlmitakse.

Need inimesed, kes omandavad juba nooruses elukindlustuspoliisid, on selle vanasõna ülekandlikus mõttes varakultärkajad, kes teavad, et hommikusel tunnil on kullatükk suus, ja sellepärast ei lase mööduda juhust sõlmida varakult kindlustuslepingut. Kindlustushankija peab just seda mõtet noorte inimeste südamesse istutama.

Kindlustusmehe õnnekett

Iga püüdliku ärimehe sihiks on, et ta äri kasvaks ja kunded ei kaoks. Ta saavutab seda sellega, et ta kundesid hästi teenib ja kõigiti püüab, et sidemed ta kundedega ei lõdveneks. Kuna ka kindlustusala on äri, siis on maksev ka see põhimõte siin, kuigi ehk pealiskaudsel vaatlemisel näib olevat asi teistsugune.

Kindlustuste saamine on nõudnud igalt seltsilt aastate jooksul palju raha. Kui palju pole teinud hankemees külastusi, kui palju pidanud läbirääkimisi, kui palju elanud üle pettumusi. Ühe sõnaga, palju on nähtud vaeva, palju on tehtud tööd. Nõnda pole siis kindlustustööl mitte ainult aineline, vaid ka ideeline väärtus, mida ei tohi lasta kasutamatult seista.

Igal kindlustatul, kes on sellele või teisele seltsile kinkinud oma usalduse, on loomulik huvi, kuidas selle seltsi asi edeneb ja seda loomulikku huvi tuleb elavana hoida. Kindlustatu ei pane mitte seda pahaks, kui teda külastab pikemate vaheaegade järele mõni seltsi esindaja, kes teda informeerib lahkelt, mitte liig pealetükkivalt, seltsi olukorrast. Sel juhtumil võib anda kindlustatule ka väljavõtte seltsi aruandest. Kindlustatule jääb siis veendumus, et tema on hästi kindlustatud ja tal ei tule mõttessegi anda järelkindlustust või mõne oma perekonnaliikme kindlustust võistlevale seltsile.

Neil külastustel on otstarbekohane kindlustusmehel tutvustada seltsi mitmesuguste tariifidega, mitmesuguste võimalustega. Võib-olla ehk on perekonnas lapsi, keda võib kindlustada täisealisekssaamiseni, võib-olla tütreid, kes vajavad kaasavara. Neil külastustel peab ta uurima järele, kas kindlustus vastab kindlustatu majanduslikule kandejõule ja võib-olla on siis võimalik saada järelkindlustus. Kindlustatul on ka sugulased, abielus vennad või õed, sõbrad ja tuttavad. Meeleldi on ta valmis andma nende aadresse, kui mõistetakse neid sobival viisil külastada. Selliste soovituste põhjal on saavutada kergem seda, et sind kuulatakse, et sõlmitakse uus kindlustus. Ükski kindlustatu külastamine ei tohi lõppeda ilma paari uue aadressi saamata. Sel töötamisviisil on veel see kasu, et kindlustustegelane võib saada ka informatsiooni, milline on nende majanduslik seisukord, keda kavatseb ta külastada.

Esimeses joones on tarvilik, et just preemiate kasseerimisel hoitakse kliendi huvi kindlustusseltsi vastu elavana. Sagedasti ei tee paha ka, kui tavalise külastaja asemel külastab kindlustatut mõni teine seltsi esindaja mõne erilise ülesandega.

Igatahes ei tohi aga sellised külastused olla liig sagedased, sest et siis muutuvad nad tüütavaks ja annavad hoopis vastupidiseid tulemusi.

Neil külastustel tuleb püüda äratada huvi ka teiste kindlustuste vastu. Kõik sellised sidemed ja sidemeteloomised on kindlustusalale väga väärtuslikud ja neid tuleb püüda ainult süvendada. Peaasi hanketöös on usalduse äratamine seltsi vastu ja seda usaldust hoida ning suurendada. Rohkem kui ükski teine äri, toetub kindlustus usaldusele. Kui kindlustatu on oma kindlustusega rahul, soovitab ta seda meeleldi ka oma sõpradele ja tuttavatele. Siinjuures on tähtis, et kindlustustegelane toimiks ausalt, ei teeks suuremaid lubadusi ega annaks suuremaid lootusi, kui suudab seda kindlustusselts täita. Alati tuleb aga arvestada kindlustatu majandusliku kandejõuga. Miski ei tasu kätte valusamini, kui see, et kindlustatu peab rahapuudusel kindlustuse lõpetama. Üks rahulolematu kindlustatu võib mõnes väikses linnas või alevis nii suurt kahju teha, et seda ei suuda aastaid vältav hanketöö enam heaks teha.

Ausus kliendi vastu on hanketöö esimene ja tähtsaim asi, mida ei tohi unustada kunagi. Seda enam, et viimasel ajal on igasugused sissevedamised läinud väga moodi ja neid kardetakse. Kindlustustegelased peavad püüdma, et keegi ei saa neile näidata näpuga kui sissevedajaile.

Ei tohi ka unustada, et ainult kavakindel, süstemaatiline töö omal alal annab kõige tõhusamaid tulemusi.

Kindlustuse päevaküsimusi

Dir. A. Bross.

Hiljuti esines Berliinis pikema kõnega kindlustuse aktuaalsemate päevaküsimuste üle Saksa erakindlustuse majandusgrupi juhataja peadirektor A. Bross. Ehkki Saksa olud meie omist erinevad, on kindlustusalal siiski nii palju ühiseid jooni, et tema poolt avaldat mõtted ka meile huvi pakuvad. Toome sellest kõnest väljavõtte:

Võistluse pehmendamine.

Kaitse igasuguste võimalikkude riskide materjaalsete tagajärgede vastu on kindlustusmajanduse rahvamajanduslik ülesanne. Kuna ta teenib üldsust, siis on see täiesti ükskõik, millises õiguslikus vormis kindlustusettevõte täidab meie rahva majanduslikke ülesandeid. Tema püüdeks on ainult pakkuda kindlustuskaitset nii hästi ja hinnakohaselt, kui see on vähegi võimalik. Kuna kindlustusseltsid teenivad üldsust, siis on tarvilik, et nad endi tegevuse laiendamise vajadusega oleksid ettevaatlikumad teiste seltside suhtes. Mõne üksiku ettevõtte organisaatorlik püüd ei tohi mitte selleks kuluda, et teistelt kindlustusi üle võtta, teisi reast välja lüüa, sest et selle eest maksab kindlustusvõtja. Sellepärast on tervitatav nähe, et suurkindlustuste alal on siin kokkuleppe kohaselt ülevõtmiste keeld maksma hakanud. See tuleb aga ka teistel kindlustusaladel panna maksma. Tuleb võtta revideerimisele ka preemiate küsimus. Preemiate allalöömisele tuleb teha tingimata lõpp, kui tunnustatakse õiglase preemia põhimõtet.

Õiglane preemia.

Preemia on õiglane, kui neist jätkub küllalt, et täita endale võetud kohustusi, tasumaksmisi, katta ärikulusid ja võimaldab tarvilise reservi kogumist. Nõutakse rohkem, siis pole see enam õiglane, sest et kindlustajad peavad maksma rohkem, kui nad on seda õigustatud. Üldsuse huvid on see baasis, kust peab lähtuma. Elukindlustusalal leiab see põhimõte juba peaaegu läbiviimist. Suuremalt osalt antakse preemiad juba sajaprotsendiliselt tagasi. Seda teed peavad käima kindlustusettevõtted ka teistel aladel. Kuid juhtub ka vastupidiselt, et preemiad määratakse madalamad, kui nad peaksid olema ja seda ainult selle-

---

Elupudemeid

Töömees olgu tõsine.

Ilmenist Laadoga järve voolavas suures Volhovi jões on suuri kärestikke, kuhu ühe suurema peale nüüd kuulus elektrijaam Volhovstroi on ehitatud. Kärestik on laevasõidule avatud, aga paralleelselt jõega on juba Katariina ajal kanal kaevatud, kuhu viie versta peale seitse veskit on ehitatud, kui õieti mäletan, siis igaüks oma kümne või kaheteistkümne paari kividega, mis töötasid ööd-päevad läbi. Et aga üleval pool asuv naaber oma tammil vett liig kõrgel ei hoiaks, olid iga silla juures kontroll-lauad suurte punaste numbritega üles seatud.

Kui palju need veskid oma odava tööjõuga aastas läbi jahvatasid, seda võis miljonitesse puudadesse arvestada, selleks veeti terve suvi ja sügis Lõuna-Venemaalt parkadega rukkeid ja nisu Marinski kanalit mööda kokku.

Kui neid parkasid oma tugevuse ja mahtuvuselt enesele ette kujutada, mille lael paar palk elumaja, ahjude, korstnate ja pliitidega terve perekondade elamud asusid, siis ei ole liigne, kui niisugune vee-elukas oma kõhtu mitukümmend vagunit vilja ära mahutas.

Minu esimene tutvus nende veskitega algas sellega, et ühel päeval käsutati mind sinna sõita ja kõigist veskihoonetest, masinatest, veski sisseseadest täielik plaan ja hindamine teha.

Sõitsin lähemasse raudteejaama, kus mind vastu saadetud sõiduk ootas ja kohale viis. Veski juures asuvasse elumajja astudes võttis mind vastu peremees, kelle vene keelest kohe taipasin, et ta polnud venelane, mille tõttu esitasin end saksa keeles.

Mehe nägu lõi kohe muhedalt särama, ta võttis minu käe oma kahe käe vahele, pigistas südamlikult:

— Väga rõõmus, väga rõõmus, et omamaa inimene, nii igatsed oma inimeste järele, et arvatagi ei või! Kuigi abilised on omamaalased, aga iga võõras on meil siin jõemulina ja veski logina juures, teretulnud, palun tundke minu majas ennast nagu kodus.

Tahtsin kohe tööle asuda, aga sellega ei olnud minu vastuvõtja, lahke möldriisand nõus.

— Ei, enne peate kehakinnitust saama, siis vaadake ümbrust, õhtul rakendame hobuse

pärast, et saada kindlustust, et teha äri. Selline äriajamine on karistusväärne, sest et sellega rikutakse jämedalt teiste ettevõtete ärilisi, kuid peale selle veel kindlustatute endi huve. Niipea kui saab teatavaks, et preemiad on õiglased, edeneb kindlustusmajandus paremini.

Välisteenistuse korraldamine.

Mis puutub välisteenistuse probleemi, siis tuleb saavutada, et välisteenistuses tegutseksid ainult asjatundjad ja iseloomult laitmatud isikud. Aineline kasu oleks olevat sellest suur, sest siis ei tuleks paljud kindlustused, mis küsitavail asjaoludel sõlmitud, mitte storneerimisele.

Kindlustus ei tohi kallineda.

Rõõmustavaks nähtuseks on, et ikka rohkem ja rohkem murrab läbi arusaamine, et kindlustuse ainsaks sihisk on teenida üldsust, teenida ühiskonda. Kui selles suunas edasi minnakse, siis võib loota, et kindlustusasjandus võtab ikka enam ja enam kindlamad jalad alla. Kuna aga üldsuse huvid esikohal seisavad, siis ei tohi kindlustus loomulikult enam kallineda. Sellepärast on arusaadav, et kindlustusala ei tohi pääseda hindadekomissari määruste ja korraldusteta. Aga pole ju kindlustuskaitse kaup, mida ostetakse ja müüakse. Kindlustus on peamiselt usaldusasi ja sellepärast ei vaadata preemiale kui hinnale. Aga milleks siis vahelesegamine? Tuleb vältida kindlustuskaitse kallinemist. Kallinemine ei seisa alati ju mitte selles, et kaubahind tõuseb, vaid tihti ainult selles, et ärikulud on suured. Just viimaste uurimisega on hindadekomissaril mõndagi ära teha. Ja ärikulud ju mõjutavad ka preemiat.

Kindlustus ei tohi minna välja kasu peale.

Kindlustusseltside põhimõte on, et ettevõte peab end äriliselt tasuma. Mis puutub aga kindlustusettevõttesse, siis kuigi ta on võtnud endale äriettevõtte iseloomu, ei tohi kujuneda suurte kasudega tulutoovaks ettevõtteks. Kindlustusselts on igal juhtumil ainult kindlustusühiskond ja ta peab liikmeilt sissetulnud summasid ainult nende huvides kasutama ja nende huvides valitsema. Kapital ise võib teenida ainult investreerimiskujul mujale ja sellest peab jätkuma.

Valmisolek riisikoks.

Kindlustusasjandus ei tohi tunda nn. kindlustusmajanduslikku kriisi, et ei suuda toimida väljamaksmisi, kui kahjud on suured. Kindlustus peab suutma katta iga riisikot, mis tuleb majanduslikus elus. Tu-

---

ette, sõidame sõbra juurde kaardiõhtule ja napsutama, vaadake, siin maal pole muud teha, kui napsutada ja kaarte mängida.

Et mina kaardimängija ei ole ja sellest kohe alguses ära ütlesin, imestas mees:

— Millega siis teie oma aega viidate?

— Noh, loen palju, kirjutan, lõbutsen muidu, laulan, tantsin ja aeg läheb nii ruttu, et ei tunnegi.

— Aga meie siin, ei ole muud teha, kui kaarte lüüa, mängime: peremehed, sellid, koguni naisedki. Vahel hommikuti on taskud hõbe- ja kullatükke täis, teine õhtu annad need edasi, me üksteist paljaks ei mängi, vaid teatavad summad käivad ringi: täna on nad minu, homme sinu taskus. On omajagu huvi ja lõbu. Ja ausalt öeldud, mina ilma kaardimänguta elada ei saagi. Nii siis, olge tervitatud minu katuse all, ärge laske aga midagi puududa.

Keegi naisolevus vaatas vargsi tuppa, nii möödaminnes ja paremini nägin ta siluetti peeglis, mis, kuigi kiiresti kadus, nagu kedagi tuttavat meele tuletas, aga keda, ei teadnud isegi. Noh, inimesi maailmas palju sarnaseid, mis see minusse puutub, mõtlesin ja astusin kättenäidatud tuppa ennast reisitolmust puhastama.

Kui lõunalauda paluti, olin vähe hämmastunud. Kui majaprouat minule tutvustati, langes see minule peaaegu kaela.

Kahe käega minu kätt haarates: — Karli, sina, sina siin meie metsanurgas, unustades oma mehe, ümbruse, imestas ta, küsitelles mind puhtas eesti keeles.

Ei tahtnud minagi omi silmi uskuda, nähes oma nooreea sõbratari kooliõde, nüüd proua Palmi, olin algul nagu kivistunud, ega saanud õieti vastatagi. Ent siis pääsis lahti küsimusi, imetlusi:

— Kuhu rist teha, kuhu mälestusmärk panna, ei teadnud arvata, veel vähem uskuda, et täna sind näen!

— Kes oleks võinud arvata, et nimelt sina täna meile tuled, ii ootamata, ootamata, kuhu küll rist panna? No ütle, mis teed, kuidas elad, räägi ometi?

Olin algul tõesti kohmetu ootamatu kokkusaamisest, hulga üksteisele järgnevaist küsimustest ,millest mind päästis majaperemees.

— No, no, lähme istume juba lauda, teeme

Millele tuleb mõelda?

Kalendriaasta lõpul teeb iga ärimees oma aastabilanssi. Ka iga perekonnaisa peaks aastas kord järele mõtlema, kas ta on oma enneaegse surma puhuks oma perekonna eest küllalt hoolitsenud. Kõige pealt peaks ta tegema kindlaks, kui suur summa on ta perekonnal aastas tarvitada tema eluajal. On väheseid õnnelikke perekondi, kes võivad väita, et perekonnapea surmaga ei vähene nende sissetulekud. Üldiselt mõjub aga perekonnapea surm alati rohkem või vähem tugevasti sissetulekute vähenemisele.

Sissetulekute teatud vähenemisega perekonnapea surma järele võib veel läbi tulla, kui on laste kasvatamine ja ülalpidamine kindlustatud. Kuid sagedasti selliste kalkuleerimiste puhul selgub, et mahajäävate varandusest ei jatku küllalt, et järelejääjate olukorda mõõdukalt kindlustada. Pole varandust küllalt olemas, millist nähet võib panna tähele eriti vabakutseliste juures.

Elukindlustustegelase peaülesanne seisab siin selles, et oma klientidele head nõu anda. On lühendatud elukindlustusel, mis lõpeb 60 või 65 a- preemiad liig kõrged, siis peab jääma endä eest hoolitsemine vanaduses tahaplaanile, et sõlmida kindlustust surma puhuks. Sissetulekute suurenemise järele, või kui on saanud lapsed juba täiskasvanuks, võib siis saavutada oma vanadusekindlustus preemiakõrgendamisega. Elukindlustuse hanketöös ei pea ainult saavutama elukindlustust, vaid selle sihiks peab olema, näidata, et see perekonna eest küllalt hoolitseb. On võimalik saada kergesti kindlustust kõrgemale summale, kui mõistetakse kliendile näidata, millise kapitali võib surma puhul anda väikene preemiamaks. Elukindlustustegelase peamiseks ülesandeks on alati mängida kliendi juures õiglase nõuandja osa ja siis ei jää kindlustus kunagi tulemata.

---

levikus on see nõue veel suurem. Üldsuse teenimine ei tohi kindlustusmajanduses tunda piire, kui riisiko on eriti raske. Muidugi on võimalik, et mõni üksik ettevõte ei kirjuta alla kohustusele. Kuid igal juhtumil peavad kindlustusseltsid looma oma vahel koondise, et lahendada kõiki küsimusi, millised majanduslik elu neile ette veeretab.

---

selle minu uue ja sinu vana tutvuse peale üks mõistlik naps.

Proua talutas minu lauda enda kõrvale ja pani minule veel hulga küsimusi ette, et vaevalt tema abikaasale, kes ka healmeelel mind kõnetanud, oleks vastata saanud ja napsuklaasi kokkulüües vaevalt tervist öelda sain.

— Sööme, joome, ära inimest, oma nooreea sõpra küsimustega koorma, pärast, pärast on ju ka aega ja loodan, et härrale meie kodu armas saab olema, nii et tema kauemat aega meile kõnetada jääb.

Peale lõunat vabandas peremees, et vana harjunud kombel lõunauinakut teha ja käskis ka minul oma tuba üles otsida.

Minule ei antud aega oma tuppa minna, vaid majaproua viis minu väätkasvudega ümbritsetud veranda peale, kust jumalik väljavaade Volhovi peale, kus vesi kohisedes ja vahutades Laadoga poole jooksis, oma taltsutamatuses kõike kaasa kiskudes, mida parvetajad vägisi ära hoida katsusid ja sellejuures ise ei tea keda koledasti vandusid.

Teisel kaldal vedasid vastu vett parkat hulk küürus inimesi nöörid üle õla tõmmatud, vaevalt mõne sõna lausudes, kuna teist parve tassivail hobusemeestel kergem oli, sest mehed istusid hobuseseljas ja tõmbasid aga nuudiga.

Huvitavaid pilte, mis esimest korda elus nägin, ei jõudnud küllalt imestada, unustasin seejuures lahke majaproua küsimused vastamata, sest neid oli nii palju, et ei olekski neid kõiki vastata jõudnudki.

* * *

Õhtul rakendati hobune ja meie sõitsime lähema möldri juurde, kes minu tulekust teadlik oli ja meid kõiki kahel käel, nagu oma lapsi vastu võttis ja mina ühes teistega teretulnud olin.

Varsti olid ka paar naabrit kohal oma abikaasadega ja mindki paluti kaasa lüüa, millest aga mina kui mittemängija ära ütlesin.

— No jah, ega imestada pole, minu naine ja härra N. on ju ühe küla lapsed, ma arvan seal kaarte ei tuntudki, veel vähem mängiti, naeris sõber Palm, no öelge, kui meil kaarte ei oleks, mis teeksime siin?

— Tantsida, laulda, kas see lõbu ei paku?

— Kui noor olin, sai ka tantsitud, aga nüüd, näidates oma jalgu.

— Või minugi naine, kuigi Kuramaal sündinud, pole parem, — ei oska ka kaartidest

50.000 naist ootavad kindlustusmeest

Meie aja iseloomulikumaks küljeks on, et naisi tegutseb rohkesti meeste kõrval mitmesugustel kutsealadel. Nõnda oli meil viimase rahvalugemise andmete järele 164.000 kutsealal tegutsevat naist 307.000 mehe vastu. Elukindlustuse seisukohalt on väga tähtis neid arvusid järele vaadata ja uurida, et leida vastust küsimusele, kas on õige hanketöös kogu raskuspunkt meestele suunata ja naised hoopis silmapaari vahele jätta. Nagu neist andmetest selgub, on populaarsemaiks tegevusaladeks naistele tööstuses ja põllumajanduses teenimine, millele lisandub veel arvukas pere majateenijaid. Nii tegutses neil aladel kokku 109.100 naist, kellest leidsid teenistust

Põllumajanduses	63.700
Tööstustes	30.800
Maja- ja isikuteenimises	14.600

Kuna majateenijate töötasu on väga väikene, siis vaevalt võivad nad kindlustusvõtjaina tõsisemalt kõne alla tulla. Siiski heal juhtumil on võimalik, et mõned neist sõlmivad väiksemaid elukindlustusi. Palju parem pole lugu ka nende naistega, kes töötavad põllupidamise alal. Ka siin on naiste töö kehvalt tasutav, väljaarvatud üksikud juhtumid. Hoopis rohkem on väljavaateid saada kindlustusi tööstuses teenivailt naistelt, ja nimelt neilt, kes teenivad keemia-, polügraafia-, paberi-, puu- ja kehakattetööstustes, kelle arv tõuseb meil üle 15.000. Mõnigi neil aladel tegutsev naine omab kena sissetuleku, millest piisab otseseks elamiseks ja mis lubab mõelda ka kindlustuskaitsele.

Ent veel soodsamaid võimalusi on elukindlustusi saada järgmiselt grupilt, mis moodustab töötavate naiste keskkihi. Need on: äriteenijad, õpetajad, riigi- ja omavalitsusametnikud jne. Neil aladel tegutseb 33.949 naist, kellest töötab:

Kaubanduslikul alal	11.000
Transport, side, post	1.721
Haridus	5.491
Ühiskondlik. tegevuses ..	10.942
Tervishoid, usk	2.051
Riigi ja omaval. ametis ..	2.744

Ükski neist gruppidest pole väga halb. Vähem väljavaateid võib olla küll esimese

---

lugu pidada, kui teinekord vägisi sunnidki mängima, kaotab oma viis rubla või püüab kaotada rutem kui võimalik, klimberdades parema meelega klaverit ja kõõrutab laulu, nagu see kellelegi suurt lõbu pakuks, keksib tantsu kas või küla venelastega, vaat nii on meie naised.

— Vaadake härrad, minu kõigeparem lõbu on mäng ja laul, seal on elu ja hinge, kunsti; nok uidas jätad tantsu.

— No, kuidas on viina ja naistega, kas neid ka?

— Jumal, noor mees, mis te arvate, vastasid naised minu eest.

— Aga üks otškoo, kurat võtaks, kui võtad panga...

— Paned teinekord toppelt juure, siis on hing haige ja süda täis.

— Pole viga, ega meie üksteist paljaks ei mängi, oleme, elame siin viie versta peal nagu üks pere — ja öelge, millega siin siis aega viita?

Algas äge kaardimäng, nii et kõik ümbrus ununes. Mina kahe prouaga siirdusin klaveri juure, kus proua Kalnin õige pikantseid laulukesi ette kandis, millele lisa andis minu endine kooliõde ja viimasena ka ise kaasa aitasin.

Lõbus õhtusöök, mille tuju veel viin tõsta aitas ja mis haripunktile alles väljas värskes õhus jõudis. Jooksti, jännati kohiseva jõe kaldal ilusas pargis.

Oli peaaegu keskööl kui tuppa tulime ja minu perenaine ja veel paar naist, kellel lapsed kodus, kippusid minema, aga kaardimängijad, neil alles nüüd tõusis tuju ja keegi ei mõelnudki lauast tõusta, — tehti aga otsuseks naised koju saata ja hobused tagasi tuua.

— Emilie, vaata, sina sõiduta ka oma külaline kodu, tema on reisust väsinud, lase poisil hobune tagasi tuua, — sõnas Palm oma abikaasale.

Pilkases pimeduses aeglaselt sõites surus pr. Emilie ennast minu ligidale, kõnelesime oma kodukeeles — nooreea kodust, kodu mälestusist, mis meid üksteisele veel lähemale tõi.

Kodu jõudes tundsin tõesti reisiväsimust ja kuna minu lahke pereproua midagi käskima ja korraldama ruttas, pugesin voodi, kirjutades sedeli lauale: „Gute Nacht" — head ööd.

* * *

Teisel hommikul hakkas kibe töö. Pidin tegema hoonetest üldplaani, hindama ja kirjeldama masinad, näitama plaanil, kus nad asu-

grupi juures, sest suurem osa meie ärialal tegutsevaid naisi — müüjannad — peavad leppima väikese palgaga. Mõnelgi jatkub palgast vaevalt, et elu kuidagi sees hoida. Kuid kõigi teiste gruppide juures on palk enam-vähem niivõrd korralik, et võib mõelda tõsiselt elukindlustamisele ja nende juures avaneb hankemeestel laialine tööala, mis on jäänud unustusse.

Kolmas liik töötavaid naisi moodustavad n. n. kõrgemapalgaliste grupi. Siia kuuluvad: advokaadid, arstid, kunstnikud, lauljad, muusikaõpetajad, näitlejad, naiskirjanikud jne. Neid on kokku 10.940.

Ka siin on kindlustustegelasel avar tegevusväli ees. Paljud neist naistest seisavad ühiskondlikult kõrgemal astmel, kuid et nad on aga varanduseta, peavad nad elama oma tööst. Inglismaal on 10% elukindlustustest sõlmitud naiste poolt ja Helveetsias 20%. Võib julgesti oletada, et sellised elukindlustused on tulnud nende naiste ringkonnast.

Neile lisandub aga veel üle 5000 varanduslikult täiesti kindlustatud naise, kes võivad ühel või teisel põhjusel elukindlustuse vastu huvi tunda. Ei ole ju selles midagi võimatut, et nii kindel varandus ühel ilusal päeval nelja tuule poole kaob, mil elukindlustusest saadav summa võib osutuda vägagi vajalikuks.

Hanketöös naiste juures on aga oluline pidada teatud joont. Hankimine peab olema eetiliselt rõhutatud, isiklik ja kindel. Eetilise põhjenduse jaoks elukindlustuses on naisel eeldusi rohkem ta rikkama hingeelu tõttu kui meestel. Tema saab paremini aru üldisest kindlustus- ja hoolitsemismõttest. Isiklik mulje kui ka ülesastumine on tihti palju otsustandvam kui meeste juures. Sealjuures aga ei tohi olla sugugi ruumi flirdil. Elukindlustusettepanek tuleb teha peale asja selgitamist kindlal kujul. Hoiumõte tuleb aga rohkem välja tõsta, sest et naistele tundub see arusaadavamana.

---

*

Belgias on nimetatud komissar, kellele on tehtud ülesandeks kindlustusasjanduse reorganiseerimine.

*

Jaapani valitsus on deklareerinud, et kavatseb panna maksma sotsiaalkindlustuse. Esmajoones luuakse haiguskindlustus 50 milj. talupojale. Riik võtab 20 prots. kuludest enda kanda. Edasi seatakse sisse palgaliste haiguskindlustus.

*

Itaalia riiklik kindlustus-instituut (Istituto Nazionale delle Assicurazioni) on kutsunud Roomas ellu asutise hanketööliste ettevalmistuseks.

---

vad, milleks minu peatuspaigas paar päeva ära kulus, kuna vähema kui vaba aja ja õhtud noore proua seltsis ära viitsin, sedaenam, et tema heasüdamlik mees mind selleks palus ja ahvatles.

Kui siis teise veski juure pidin minema sama tööle, laskis härra Palm hobuse rakendada, saatis mind kohale tingimusega, et õhtul hobune minule järele tuleb ja mina tema majas ööbima pean.

Kui lahke pakkumise tagasi lükkasin, vabandades ja tänades, et neid küllalt tülitanud olen, said mõlemad kurjaks:

— Soo, siis meie maja on teile halb, vastuvõtmata; no ütelge, mis meil siin nii vastik on?

— Ei midagi sa tuled tagasi, pead tagasi tulema, vaat mina kui perenaine, ei anna sinule sumadani reisiasjadega kätte ja õhtul sõidan sinule ise järele, kas pole tõsi peremees?

— No muidugi tõsi, sõidad ise järele, — tead, oma koolisõber!

— Nojah, ei aidanud vastupanek, pealegi kui naised platsi astuvad, ja mõni suudlus, mis kuidagi vargsi ja õhtuti vahetatud sai, ei olnud sugugi halb, — alistusin ja lubasin tagasi tulla, mille peale vana heasüdamlik P. naisele põsele patsutas: Sedasi, sedasi, — vaat minu Emilie oskab, ikka va Eeva tütar. Nii siis õhtul näeme teid.

Teises kohas, kuhu tööle asusin, olid inimesed sama lahked. Võtsid mind rõõmuga vastu, sedaenam, et kuigi eestlane, siiski olin läti perekonnas omamaalane, nagu nemad mind nimetasid, armas ja teretulnud.

Valmistati tuba pehmemate patjadega, kus peale lõunat vähe leiba luusse lasksin ja heameelega ka ööd oleks võinud magada, aga aegsasti enne õhtut oli kooliõde hobusega järel ja õhutas aga kojusõidule, millepeale sealne perekonna rahvas pahandas ja kade oli.

Aga jõuad sa naistele vastu panna, kui sa veel noor oled, teravad sahvtised pilgud nagu ähvardavad piksenooled; miimika, millel küll sõnad puudusid, andsid märku ja õhutasid ruttu, ruttu koduteele!

Teisel õhtul ei käskinud järele tulla, vaid tegin peale lõunat aegsasti sääred, et mitte uut skandaali naiste vahel esile kutsuda.

Nii algas ja lõppes minu päevatöö, et hommikuti sõidutati tööle ja õhtul viidi koju, nagu last kooli, mis naiste seas kõiksugu õigete ja mitteõigete targutusile ja tagaselja juttudele

Kõhklemine toob kahju

On kindlustusvõtja andnud oma allkirja kindlustuslepingule, pole siis sellega veel tõeline hanketöö siht saavutatud. Kui pole tegemist kindlustusega, mis ei nõua arstlikku järelevaatust, tuleb kindlustusvõtjal teha veel käik usaldusarsti juure. Võib öelda täie õigusega, et see pole mitte nii lihtne igapäevane asi, nagu tuhanded teised kultuurinimese toimingud. Muidugi ei jaga seda vaadet kõik inimesed. Viivitus ja puiklemine on arusaadav nende juures, kes oletavad endal põhjendatult haigust ja ainult hankemehe ees end tervetena püüavad näidata, kuid ka terved inimesed sageli ei kiirusta selle toiminguga.

Kuid tõepoolest on küllalt inimesi, kes saavad hästi aru kindlustuskaitsest ja kirjutavad alla küll kindlustuslepingule, aga siiski pelgavad minna arsti juure, kuigi nad ei tunne endid haiged olevat ega pole vähematki põhjust oma tervislikus seisundis kahelda. Osalt on süüdi, et ei taheta end vaevata, osalt aga ka ebausk, mis pole veel kahekümnendal sajandil kadunud. Kardetakse, et arsti juures võib kuulda midagi ebameeldivat, mida ei soovita kuulda.

Need pole aga kaaluvad põhjused. Seepärast tuleb hankemehel seda momenti kindlustusvõtjale eriti rõhutada. Tuleb selgitada, et see on sõna tõsises mõttes sabotaaž, mida korraldab kindlustusvõtja enda ja oma perekonna majandusliku kindlustuse vastu. Sest vahepeal võib ta haigestuda, nii et kindlustamine seltsi poolt muutub kas raskemaks või hoopis võimatuks. Ka võib ta surra, ilma et kindlustusleping oleks astunud jõusse. Keegi ei tea, mida toob homme.

Sellist kindlustusvõtja vastupanu peab mõistma hankemees nii hästi taktiliselt ja otsustavalt murda. Tuleb teha talle selgeks, kui tähtis on talle endale just lepingu lõplikult küpseks tegemine. Ta kujutelgu endale ainult, kui ta saab enne arstlikku järelevaatust mõne õnnetuse tõttu surma, mis ütlevad siis ta perekonna liikmed, kui neil juhtub teada olema, et just tema viivituse tõttu jäävad nad nüüd toetuseta. Ühe sõnaga tuleb maalida kindlustusvõtjale silme ette kõik võimalikud tagajärjed, mida võib tuua endaga kaasa selline viivitamine. Seda enam, et tal peab ju olema selge, et varem või hiljem peab ta minema nii-kui-nii arsti juure. Hankemees peab püüdma siin mõjuvalt selgitada.

Mis siin öeldud, pole enam uudiseks, kuid see on aktuaalsem külg hanketöös, mida ei tohi kunagi jätta silmapaari vahele. Põhimõte on see: kõhklevale olukorrale tuleb teha kiiresti lõpp.

---

põhjust andis, mille peale mehed ainult muigasid ja vähe kadestasid.

* * *

Paarinädalase töö vahel olin ka mõned väikesed tuhanderublased elukindlustused veskisellidele teinud ja tegin ka oma kooliõe mehele ettepaneku, soovitades ka temalgi elukindlustus teha.

— Mina olen jõukas, veski annab kasu, mis kindlustust minule ikka tarvis, saan omaga läbi, jumal tänatud.

Püüdsin temale igapidi selle kasu selgeks teha, aga asjata.

— Olen jõukas, lapsi ei ole, meile naisega jätkub, väike summa ei tasu seda, aga suurem summa, tuleb maksa hulk raha sisse, öelge milleks?

Nii olid õhtud vaieldes möödunud ja varsti pidin koduteele asuma, ilma suurema elukindlustuse tegemata, kahju, pealegi kuna tema nende kõikide jõukate möldrite seas ainuke terve keskeas mees oli.

Naine kuigi kuulis meie vaidlust, ei öelnud ei seda ega teist, vaid rääkis ennemini vastu.

Võtsin siis naise käsile, pigistasin, suudlesin teda. Kuradi loll, vandusin teda päris maa keeles: See on sinu kasu, tema sureb ennemini kui sina, saad raha, saad veel noore mehe ka; aita ometi kindlustus ära teha.

— Sul aega on, oota, viida veel mõni päev, eks näeme.

— Ei enam, homme lõuna pean ära sõitma, mind oodatakse.

— Aga kirjutada lubad minule Peterburist?

— Mitte üht sõna, tead mitte iialgi.

— Oma lapsepõlve sõbrannale, kooliõele, — kas see tõsi on?

— No jumala tõsi, küll näed!

— Saa inimene ometi aru, ma olen katsunud möödaminnes rääkida, aga tema aina mõmiseb nagu karu minule vastu; annab mõista, et ei taha.

— No hea, homme lahkume, võib olla näeme millalgi.

Teisel hommikul vara asusin oma asju pakkima, sest lõunapaigu sõidab aurupaat Laadogale ja võtab mind kaas.

Hanketöö ümberkorraldus Rootsis

Selgitus- ja hanketöö organisatsioon on olnud seni raskeimaks probleemiks kindlustusalal ja ta on seda praegugi. Konkurentsil on siin sama tähtsus, mis teistelgi vabakutse aladel. Kui aga seda targa ja avara pilguga ei reguleerita ega kontrollita, siis võib see tuua ränku kahjusid. Kõige selgemini puutub see silma elukindlustusalal.

Sellepärast sõlmisid 1913. a. kõik Rootsi elukindlustusseltsid kokkuleppe, mis nägi ette ebaterve konkurentsi kaotamiseks kõigi elukindlustusagentide registreerimise. Veidi hiljem võeti vastavad punktid ka kindlustusseadusse. Kuid elukindlustusagentide arv kasvas aja jooksul ikka suuremaks ja konkurents ägedamaks. Sel põhjusel võtsid Rootsi elukindlustusseltsid ette 1934. a. lõpul hanketöö ümberkorraldamise ja asusid agentide arvu vähendamisele, nii et 1934. a. lõpuks oli agentide arv vähenenud 76.000 pealt 64.000 peale. 1935. a. sõlmisid seltsid siduva kokkuleppe agentide piiramise ja provisjoni kontrolli üle. See kokkulepe moodustab tähtsa lüli seltside püüdest välisorganisatsiooni ratsionaliseerimisel ja selle kulude vähendamisel.

Kuid ka esemekindlustusel on vajadus reguleerida ja kontrollida hanketegevust. Võistlevate seltside arv on siin suurem kui elukindlustusalal ja riskide hindamisel ja tariifide määramisel valitseb siin ka suurem vabadus, mida kuritarvitatakse sagedasti. Tõeline hanketegevus muutub laias ulatuses ebaproduktiivseks, kui ei püüta leida uusi kindlustusi, vaid püütakse kindlustusi ühelt seltsilt teisele edasi viia. Sel põhjusel sõlmisid kõik Rootsi õnnetus- ja esemekindlustusseltsid (väljaarvatud veokindlustusseltsid) 1935. a. nn. konkurentsi kokkuleppe, mis on väga sarnane elukindlustusseltside omale ja mille sisu on peajoontes järgmine:

a) Kõik agendid tulevad registreerida. See peab toimuma sama büroo juures, mille asutasid elukindlustusseltsid agentide registreerimisel 1913. a.

b) Seltsid kohustuvad mitte ühtegi agenti teenistusse võtma, kui nad pole enne uurinud järele, kas see kõlbab üldse väärikalt ja otstarbekohaselt hanketööd tegema. Selleks otstarbeks tuleb täita trükitud küsimusteleht ja see registreerimisbüroole esitada.

c) Provisjoni ei tohi kindlustusvahetalituse või -sõlmimise eest maksta ei kindlus-

---

— Noh olgu siis peale, tuli vana aeglane hr. Palm, teeme siis elukindlustuse ka ära, nii siis ühe korraga...

Kes oli rõõmsam kui mina, — sulg aina ragises paberil, kui ettepanekut täitsin.

Kui kindlustuse summa kõne alla tuli, ei olnud ma vähe imestanud, kui 10.000 rubla kirjutada kästi.

— Raha peale annan tseki Volga-Kama panka, kui Emilie tõuseb, kirjutab selle valmis, tema neid rahaasju tunneb.

— Kurat, vahva naine, — mõtlesin enesele. — Tubli teenistus, see maksab midagi; vaat mis naine jõuab teha ja ega vene rahvasõna muidu ütle: „Gde tšort ne pološet, tamm baba pomožet (kus vanakurat valmis ei saa, seal naine aitab).

Kõndisin rahutult ja ühtlasi rõõmus oma saagi üle ühest toa nurgast teise, oodates proua ilmumist, kes minule 500-rublase tšeki ulataks ja siis on asi klaar.

Naine tuligi, kirjus hommikukleidis, kaks pikka patsi õlal, mis temale nii hästi sobisid. Mina ei jõudnud ennast taltsutada, haarasin ta sülle, suudlesin ja tantsisin rõõmu pärast, — aitäh, aitäh, kõik on ilus, aga anna ruttu tsekk 500 rubla peale, aga kohe!

— Vaat, kas ei teinud sinule, mis lubasin, kas oled minule nüüd tänulik?

— Ah soo, või teie olete kahekesi kokku mänginud ja mina lasen ennast nii sisse vedada; ei, mina ennast ei kindlusta, ei maksa raha ega lähe arsti juure, — sõnas ükskõikselt, vana Palm, kes teisest toast oli meie suudlusi ja juttu pealt näinud ja kuulnud!

Ta läks kabinetti, tõmbas vahepeal allakirjutatud ettepaneku puruks. Asjal, mis nii roosiliselt suuresti algas, oli lõpp!

Sõitsin minema. Aasta pärast tulin tagasi, sama lahke vastuvõtt, kui eelmine kord, aga mina, koos naisega ei jõudnud teda enam elukindlustusele võita.

Kirusin ennast, kirusin naist, kes ei võinud kuidagi hiljem tulla, või kuskil teises kohas; aga süüdlane läbi ja läbi olin ise, sest töö juures peab inimene tõsine ja kaine olema, mitte suudlusi taga ajama, pealegi veel teise mehe naiselt.

Kuigi kirsid naabriaiast magusamini maitsevad — töö kindlustuse alal nõuab tõsidust!

K. Niilus.

tusvõtjale ega ühelegi teisele isikule, kui see pole registreeritud vastava kindlustusala agendina.

d) Sellest kokkuleppest tulenevate organisaatorlikkude ja majanduslikkude äride juhtimiseks loovad seltsid viieliikmelise nõukogu, ja kokkuleppe täitmise üle ning kokkuleppest tulenevate vaieluste puhul, kas seltside või agentide vahel, teeb oma otsuse vahekohus, mis koosneb viiest valitsuse poolt määratud liikmest.

e) On üks selts lepingust üle astunud, peab ta maksma teatud summa trahvi. On agent süüdi tunnistatud, tuleb seltsil temaga suhted lõpetada ja sellest kohe teatada agentide büroole.

f) Tunneb agent, et talle on karistusotsusega ülekohut tehtud, on agendil õigus paluda võtta vahekohut arutusele küsimust, kas karistusabinõu vastavalt kokkuleppele oli õigustatud.

g) Agentide arv on piiratud 1000 peale seltsil, kelle preemia-sissetulek on alla 1,5 milj. krooni, 1200 peale seltsil, kelle preemiasissetulek on vähemalt 1,5 milj. krooni. Edasi võib iga 0,5 milj. kr. preemiasissetuleku puhul võtta lisaks sada agenti. Need agendid jagatakse aga seltside poolt koostatud jaotustabeli järele mitmesugustesse Rootsi provintsidesse.

h) Agendid liigitatakse kahte gruppi: A-agendid, kes saavad ainult kindla põhiprovisjoni ja B-agendid, kes erilise kvalifikatsiooni tõttu mõnesuguseid muid lisatasusid saavad. Viimaste arv on valjult piiratud ja neid tuleb üld- ja peaagentidega pidada võrdseiks.

i) Seltsid kohustuvad vastastikku teise seltsi agentide tööd respekteerima: ei kedagi sundida enne kindlustustärmini lõppu kindlustust annulleerima, ei mingit väärkujutlust teise seltsi kohta levitama.

k) Et takistada ühel seltsil teise kindlustuse ülevõtmist, kohustuvad seltsid, et maksavad uuendusprovisjoni välja ainult siis, kui kindlustus, mis on kas viie või kümne aasta peale sõlmitud, varem kui kuu aega enne kindlustuslepingu lõppu ühest seltsist teise üle viiakse.

Kui sellest akvisitsioon-kokkuleppest tegelikus elus ausalt kinni peetakse, nii et see mitte ainult paberile ei jää, siis on loota, et see mõjub tervendavalt konkurentsile ja aitab kaasa kindlustuskaitse odavnemisele, mis on laialistele rahvakihtidele ainult kasuks.

Kaks põhimõtet

Hanketöös peab olema iga elukindlustuse esindaja kohuseks:

1) võtta vastu kindlustusi ainult neilt isikuilt, kes tunnevad end olevat täiesti terved ja

2) mõtlema sellele, et kindlustussumma ei tuleks, arvestades kindlustatu varandusliku seisukorraga, mitte liig kõrge.

Tegelik elu näitab, et neid kahte peapõhimõtet mitte küllalt arvesse ei võeta.

Kui juba on näha, et kindlustushuvilise tervislik seisukord jätab midagi soovida, siis on täiesti kasutu veel tema peale raisata oma aega. Ka kindlustushuviline ise elab suure pettumuse üle, kui selgub, et ta lootused kindlustuse saamisele ei täitu.

Samasuguse „edu" saavutab esindaja, kui lepitakse kokku kindlustussummale, mis nõuab kindlustatult nii kõrget preemiamaksu, et see käib tal üle jõu. Kui selle järele hiljem mõõdukas kokkulepe sõlmitakse, ütleme näiteks kas poole aasta või aasta pärast, siis läheb kindlustatul osa sissemakstud summast kaduma. Loomulikult on siis kindlustatu rahalise kaotuse pärast vihane.

Kindlustusmõtte huvides on sellepärast tarvilik, et iga esindaja võtab oma põhimõtteks mitte olla ainult kindlustusseltsi esindaja, vaid alati heaks nõuandjaks kindlustushuvilisele. Mida paremini ta nõu annab, seda vähem tuleb hiljem arusaamatusi ja nurisemisi.

---

*

Ühendriikide kindlustusseltsi „Metropolitan Life" poolt kogutud statistika näitab, et keskmiselt tuleb iga 100.000 õnnetusurma kohta 20.000 surmajuhtumit enesetapmise ja 12.000 surmajuhtumit kurja käe läbi. Mõrvade hulk on seal 18 korda suurem kui Inglismaal ja Walesis, õnnetusurmade hulk aga kaks korda suurem.

*

Rootsi kindlustusjärelevalve pühitses oma 25 a. juubelit.

Kindlustatute kehamõõdud

Huvitava uurimuse kindlustatute kehamõõtude üle on avaldanud Saksa Kindlustusseltside Liidu statistilise osakonna direktor H. Wulkow. Kuna sel uurimusel on suur tähtsus elukindlustusmeditsiinilises mõttes, siis on väärt ta uurimuse tulemustega veidi tutvuda.

Oma uurimise aluseks on ta võtnud 50 Saksa kindlustusseltsi normaalsete ja anormaalsete suurelukindlustuste arstlikud järelevaatused 1930., 1931. ja 1932. kalendriaastal.

Töö on jagatud nelja ossa: sissejuhatus — kehamõõtude sõltuvus vanusest üksinda — kehamõõtude sõltuvus vanusest ja kehakõrgusest — lõpuks: teiste päritoludega kehamõõtude statistika ja võrdlus nendega. Üldse on Wulkow võtnud uurimise alla 232.479 mehe ja 30.494 naise arstliku järelevaatuse tulemused.

Näib üldiselt, et pikkus saavutab oma maksimumi 30-aastaselt ja jääb selliseks umbes 35. a. püsima. Üksikuil juhtumeil on koguni veel märgata veidi pikenemist kuni selle eani. Muidugi tuleb juurde ainult mõni murdosa sentimeetrist. Nõnda pole siis aluseta mõnede teadlaste väited, et inimene kasvab kuni 35. eluaastani.

Meeste kehakaal kasvab nagu pikkuski 22. eluaastani pidevalt kuni 66 kg, siis aegamisi kuni 47. a. 76 kg, et 55. eluaastal seisma jääda ja kahanema hakata.

Mitte nii nagu meestel, ei järgne naistel kehakaalu kasvamine pikkuse kasvamisele. Ainult aegamisi tõuseb see kuni 25. eluaastani 58 kg, siis läheneb ta meeste kehakaalu kasvamise kõverale, et saavutada 55. a. haripunkti.

Need arvulised andmed saavad oma tähtsuse alles, kui neid võrrelda 1876. a. kuni 1885. a. toimetatud arstlikkude järelevaatuse andmetega. Neid uurides selgub, et pikkus on ka tõusnud, kuid aeglasemalt, nii et 20- ja 60-aastaste vahe on 1 sm. Praegune kehakõrgus, mis saavutab 20. eluaastaga oma haripunkti, ületab need 2 sentim. võrra kuni vanusgrupini 40—44. Sealt peale läheneb see jälle endisele kehakõrgusele ja koguni ka langeb. Nõnda tuleb täielik keha kõrgus tänapäev nooremas eas ja see on keskeas kõrgem kui varemalt. Inimene ei kasva tänapäev mitte ainult kiiremini, vaid ka pikemaks kui mõnikümmend aastat tagasi. Kehakõrgusgrupp 165—164 sm. on nüüd nihkunud kehakõrgusgrupi 170—174 sm. peale.

Wulkow ei taha kiiremat kasvu ja suuremat kõrgust tänapäeva generatsioonist otsida. Pärivus tuleb käesoleval juhtumil ka kõrvale jätta, sest et see nii lühikese aja jooksul, nagu on seda mõned aastakümned, ei või anda selliseid tulemusi. Kuid võimalik, et siin on mõõduandvad välisilma mõjud.

Tähelepanekud, et noorte kehakõrgus ja -raskus on viimastel aastakümneil kasvanud, pole sugugi uudiseks. Nii on paljudes maades, peale Saksamaa, leitud kooliealiste laste kehakõrguse 5—10 sm. ja keharaskuse kasvu kuni 10 kg võrra.

Hoolsaid uurimusi selles suhtes toimetas 1918. a. Koch Leipzigi koolilaste juures. Vaatluse alla tuli 18.000 last, kellest 14.00—15.000 olid alg-, teised aga kas kesk- või kutsekoolidest.

Esimene asi, mis ta tegi kindlaks, oli see, et koolilaste keskmise kõrguse kasv ei tähenda mitte kogu rahva kõrguse kasvu suurenemist, vaid see on tingitud muudatusest noorte kasvukäigus. Kõigi vanusklasside lapsed näisid olevat ennemaailmasõjaaegseist oma aasta või poolteist ees.

Sellele kasvamiskiirusele seisab aga vastu kasvamiskestvuse lühenemine. 1922. a. 17-a. poeglapse pikkuse saavutab tänapäev juba 15½-aastane. Selle järele pole enam märgata suurt olulist muudatust. Kasv lõpeb ainult 1½ a. varemalt kui harilikult. Siit võib tõenäolikult järeldada, et põhjused, mis kiirustavad poeglaste kiiremat kasvu, ei mõju kogu meestesoo kõrguse suurenemisele.

Kõik see, mis on poeglaste juures tähele pandud, kordub ka tütarlaste juures, koguni jõuavad nad poegastest ette. Tütarlapsed saavutavad juba oma pikkuse 15 aastaga. Samas ulatuses oli 1922. a. 17 a. vanuste tütarlaste kõrgus.

Veel silmapaistvam kui kõrguse kasv, on keharaskuse kasv. Poeglapsed on 1918. a. vastavaist vanusejärkudest keskmiselt 8 ja tütarlapsed koguni 11,3 kg raskemad. Sel pole aga midagi ühist parema toitmisega. Raskuse suurenemise eest hoolitseb juba suurem kehakõrgus.

Keha keskmiste kõrguste ja kaalude kasv ei piirdu ainult kooliealiste lastega.

Elukindlustus 1800 aastat tagasi

Rooma collegiad olid esimesed kindlustuskaitse organisatsioonid. Nende statuutidest on säilinud meie päevini ühte ja teist. 1. jaan. 133. a. asutatud Lanuviumi seltsi (Civita Lovijna Rooma lähedal) statuut oli järgmine:

1. Liikmemaks (capitutarium) on 100 sesti (25 kr.); ka tuleb anda üks amphora (26 liitrit) head veini; kuus tuleb maksta 5 assi (30 senti).

2. Neile, kes pole kuue kuu jooksul maksnud oma makse, ei makseta matusraha välja.

3. Matusraha (funeraticum) on 300 sesti (75 kr.). Sellest arvutatakse maha 50 sesti (12,5 kr.), mis jagatakse ära tuliriida juures surnu saatjaile. Surnu saatjad käivad jala.

4. Sureb keegi liige väljaspool Lanuviumi, siis hoolitsevad matuste eest, kui ta pole surnud linnast kaugemal kui 4 miili, 3 liiget, kes saavad matusraha ja peale selle veel igaüks 20 sesti (5 kr.) söögiraha. On surm tulnud kaugemal ja sellest pole teatatud, siis saab matustekorraldaja, kui ta võib tõestada, et mitte kolmas ei tule nõudma matustekulusid, matusraha, millest arvatakse maha saatjate kulud ja maks kassapidajale.

5. Ei ükski võlausaldaja, ei patron ega vabakslastud orja peremees ei või nõuda matusraha, kui ta pole mitte surnu pärijaks määratud. Kui pole pärijat, kes hoolitseb matuste eest, korraldab matused kassa ise.

6. Ei anna peremees oma orja laipa välja, lastes seda surmaväljale heita, siis korraldab kas ta pärija või kassa näilised matused.

7. Enesetapmiste puhul ei makseta matusraha.

8. Maksudest on vaba esimees, kirjatoimetaja ja käskjalg. Kõigil jagamistel saab esimene kahekordse summa, teised 1½ portsjoni; sama palju saab ka esimees ametist lahkumise järele igal juhtumil.

9. Iga aasta nimetatakse liikmete nimestiku järjekorras neli liiget lauameistriteks. Nad peavad pidusöökide puhul igale liikmele serveerima 2 assi eest leiba ja 4 sardiini, sooja vett veini segamiseks, nõud ja istepadja andma ja igaühele amphora veini ette kandma. Kes tõrgub ametit vastu võtmast, maksab 30 sesti trahvi. Trahv läheb ta asetäitjale.

10. Iga aasta korraldatakse kuus pidusööki, ja nimelt Niana, Antinouse, seltsi patroni ja kolme Caesari perekonna liikme sünnipäeva puhul. Esimese kahe pidusöögi jaoks on kasutada 400 sesti (100 kr.). Samuti ei too ka teised neli pidusööki liikmeile kulusid, sest kõik on juba valmis tehtud.

11. Ori, kes lastakse vabaks, peab andma amphora veini.

12. Pidusöökidel ei tohi mingisugused äriasjad kõne alla tulla.

13. Kes pidulauas skandaaliga hakkama saab, maksab trahvi.

14. Esimees peab pidupäeval valgeis riideis ohverdama. Mõlema kaitsejumala päevadel peab ta andma enne söömist liikmeile õli pesemiseks.

Nii kaaluvad aastased lapsed juba 1000 gr. rohkem kui enne maailmasõda.

Samuti on pandud tähele, et koos kiirema kasvuga käib ka varasem suguline küpsus. Mis on selle varase küpsuse põhjus?

Dr. Kochi uurimused ei anna sellele vastust, sest et nad ainult kinnitavad tõsiasju, nagu Wulkowigi statistilised uurimused. Mõlemad uurimused toetavad ja täiendavad üksteist, kuid ei anna vastust sellele küsimusele. Nii tuleb seda otsida teisel teel.

Koch ise lähtub kaalutlusest, et selle põhjuseks võivad olla viimastel aastatel esile kerkinud välisilma mõjud ja teeb oletuse, et selleks võivad olla igasugused sportlikud harjutused ja rohkem liikumist päikese ning värske õhu käes.

Seni on oletatud, et nooruse aeglane arenemine annab võimalust paremini areneda üksikuil organeil, mis tõttu on need ka tugevamad vastu panema. Kuna aga on karta, et kiire kasv mõjub ehk vastupidiselt, kas ei tule siis varasem närtsimine ja lühem eluiga?

On's see kartus põhjendatud, otsustab tulevik. Ainult täiesti on Wulkowi kui ka Kochi uurimustega tehtud kindlaks, et kasvamise kiirusega käib käsikäes selle lühenemie. Mõlema uurimuse vahe seisab selles, et Kochi uurimused ei näe elanikkude keskmise kõrguse suurenemist, mida näevad aga Wulkowi omad küllalt, ja nimelt 2 sm. võrra 40—44 a. vanusegrupis. Kuidas lood selles suhtes tõeliselt on, tuleb korraldada edaspidi uusi uurimusi.

---

*

Suhkruhaigete arvu suurest kasvust annab tunnistust asjaolu, et Ühendriikides tuleb iga 100.00 inimese kohta aastas 22 surmajuhtumit suhkruhaiguse tõttu.

*

Elukindlustuse tiheduse poolest seisavad Ühendriigid praegu kõigist maadest ees. Seal tuleb iga elaniku kohta 774,4-dollariline kindlustussumma.

Näitused põlevad

Tuli kunstiesemete järele maias

30. nov. 1936. a. õhtul kell 9 süttis Londonis põlema maailmakuulus Kristallpalee ja hävis peaaegu täiesti. Selle tuleõnnetuse kahjusummat hinnatakse 2 miljoni naelsterlingile. Tuli puhkes lahti Kristallpalee keskosas ja levis suure kiirusega üle hoone laiali, nii et kõige pealt hävinesid teatriruumid, kontsertsaal väärtusliku oreliga ja paljud väärtuslikud kogud. Kuigi õnnetuse põhjust hoolega uuriti, ei saadud siin selgusele. See oli juba teine suurem tuleõnnetus, mis seda hoonet viimastel aastatel külastanud. Esimene juhtus 1933. a. septembris, ega võtnud nii suurt ulatust.

Selliste ehituste juures pole tuleoht niivõrt tingitud nende ehitamis- kui kasutamisviisist. Kõige pealt on väga ohtlikud sellistes hoonetes igasugused teatridekoratsioonid. Peale selle pole ka mitte ükskõik, milleks kasutatakse ruume ja millised esemed on neisse asetatud või välja pandud. Sagedasti on sellistel puhkudel olnud tulekolle näituste kõrvalruumes, nagu kolikambris, paberikeldris, garderobis, pakimis- ja saateruumis jne.

Kas see Londoni suurtulekahi sai alguse mõnest kõrvalruumist, ei saadud teha kindlaks. Kui vaadata suurtule kahjusid viimaste aastate jooksul, siis näeme, et suurtulekahjud näitustel pole mitte erandid, vaid reeglipärased nähtused.

Ükski maa tsiviliseeritud maailmast pole jäänud sellistest tulikahjudest puudutamata. Viimase 11 aasta jooksul on nad külastanud Inglismaad, Belgiat, Prantsusmaad, Hollandit, Portugali, Hispaaniat, Itaaliat, Kreekat, Poolat, Skandinaaviat ja Saksamaad. Meritaguste maade hulgas seisavad selles suhtes järjekorras: Ühendriigid, Kanada, Mehhiko ja mõned Lõuna-Ameerika riigid.

1. jaan. 1926. a. kuni 30. nov. 1936. a. on olnud üldse 32 sellist tulikahju ja varandusi on neis hävinud 80 miljoni krooni ümber. Neist kuue suurema tulikahju kahjusumma ulatub 65 milj. kroonile. Esimesel kohal neist seisab Londoni Kristallpalee tulikahi. Kaunis suurt kahju tekitasid ka kolm tulikahju, mis tekkisid 1931. a. Pariisi koloniaalnäitusel

Edasi tuleb 14 tulekahju 20 milj. kroonilise kahjuga. Silmapaistvaimad neist olid tulikahjud Brüsseli maailmanäitusel 1933. a. ja koloniaalnäitusel Lissaboni Kristallpalees. Kuna aga neil saadi tulele piir panna, siis ei tõusnud kummalgi juhul kahjusumma palju üle 100.000 krooni.

Viimase lüli neis tulikahjude seerias moodustavad need, mis õnneliku juhuse tõttu ei saanud suuri kahjusid tekitada. Üldse juhtus 12 sellist näitusetulikahju.

Kui vaadata neid näitusetulikahje, siis näib, et neil on teatud ühine joon. Londoni Kristallpalee tulikahju erinevuseks oli tema ütlemata kiire levimine, nii et vaatamata Londoni tuletõrje meeleheitlikule pingutusele ei saadud paleed enam päästa. Samalaadiliseks tuliõnnetuseks tuleb pidada Müncheni Klaaspalee põlemist 5. juunil 1931. a. Kuigi kogu hoone ühes kunstiväärtustega hävis, jäi kahjusumma Londoni Kristallpalee kahjusummast kaugele maha, nimelt moodustas see ainult kümnendiku Londoni omast.

Teiste suurtulekahjude seast puutub eriti silma tulekahjude grupp 1935. a. Brüsseli maailmanäitusel. Nimelt puhkes kolmel ööl järgimööda seal tuli lahti. Kahju, mida tekitasid need kolm tulekahju, polnud suur, kuid selle vastu ei saadud põhjuste üle selgusele. Võimud oletasid süütamist ja vangistati ka mõni isik, kuid hiljem oldi sunnitud neid jälle vabadusse laskma.

Nende tulikahjude juures ei ärata nii palju tähelepanu kahjusummade suurus, kui tekkimiskoht ja põhjus. Kord ähvardas tuntud „Internatsional Art Galleried" Londonis tule lahtipuhkemine keldris, kus langesid tuleroaks kastid, pakkimismaterjal ja ka mõned pildid. Edasi ähvardas väiksemat kunstinäitust Berliinis tulikahi, mis tekkis pakkimismaterjaliga täidetud pesuköögis. Ka Briti muuseumi Londonis ja rahvuslikku muuseumi Ateenas on ähvardanud tuli.

Paljud sellised juhtumid näitavad, et tulekolle asub just seal, kus seda kõige vähem aimatakse, nimelt igasugustes kõrvalruumides. Et pisiasjad võivad tuua tihti raskeid tagajärgi, siis peab neid alati silmas pidama. Londoni Kristallpalee põlemine on hoiatuseks.

Laiast maailmast

Statistika näitab, et umbes 20 prots. tuleõnnetustest tekib sellest, et hoitakse kergesti süttivaid esemeid ahjude ja pliitade lähedal.

*

Ühendriikidel ei näi uusi elukindlustusi 1936. aastal nii palju juure tulnud kui eelmisel aastal. Seda tahab kinnitada 1936. a. esimese üheksa kuu kokkuvõte. Nii tuli suurelukindlustusi 1936. aasta jaanuarist kuni oktoobrini 7.133.159.000 dollari väärtuses eelmise aasta 7.289.062.000 dollari vastu.

*

Statistika näitab, et pikne surmab Saksamaal iga aasta keskmiselt 150 inimest. Kolmveerand neist pikseõnnetustest juhtub lagedal väljal.

*

Kanada rahekindlustajate liit on 1936. a. kolmes provintsis Saskatchewanies, Albertas ja Manitobas võtnud preemiatena sisse 577.450 (eelmisel aastal 789.100) dollarit ja maksnud välja kahjutasudena 217.000 (eelmisel aastal 454.100) dollarit.

*

Kanada Ontario provintsis on tehtud kindlaks, et viiendik tulikahjusid tekib mahavisatud sigaretiotstest. Sellepärast võitlevad kindlustusseltsid energiliselt selle pahe vastu. Mõne kindlustusseltsi poolt on tehtud ettepanek, et kui tekib tuleõnnetus sellisel põhjusel, siis tuleks kahjutasu maksmisest hoopis loobuda.

*

Äsjailmunud Rootsi suremustabelid, mis on koostatud 1921.—1930. a. suremusstatistika alusel, näitavad, et meeste keskmine eluiga on tõusnud 60,97 a. ja naiste oma 63,16 aastale. 1911—1920 suremusstatistika alusel oli meeste iga 55,60 ja naiste iga 58,38 aastat. 1816—1840 a. oli meeste iga ainult 39,50 ja naiste iga 43,56. Suremusuurimused näitavad, et poissmeeste hulgas on suremus suurem kui abielumeestel. Leskmeeste suremus seisab poissmeeste ja abielumeeste vahepeal. Ka abielunaiste suremus on veidi vähem kui vallalistel. Noorte lesknaiste keskel on suremus silmapaistvalt suur.

*

Tshehhoslovakkia elukindlustusliidu kokkuvõtete järele on elukindlustusele möödunud aasta üheksa esimest kuud olnud väga soodsad. On sõlmitud 120.749 uut kindlustust 1.349.000.000 krooni suuruses. Eelmisel aastal tuli sama aja jooksul juure ainult 110.818 poliisi 1.231.000.000 kr. suuruses.

*

Näib, et liiklemisjulgeolek pole Ühendriikides sugugi paranenud. Möödunud aasta esimesel üheksal kuul nõudis liiklemine 25.850 surnut ja 1.000.000 haavatut. Tõenäoline, et 1936. a. liiklemisohvrite summa on suurem kui eelmisel aastal. Siiski võitlus liiklemisjulgeoleku eest on aidanud kaasa, et õnnetuste arv on 9 prots. võrra tagasi läinud.

*

Statistika näitab, et Saksamaal on 1936. a. tulikahjude arv kahanenud. Nii oli seal 1936. aastal 1866 suurtulikahju eelmise aasta 2328 suurtulikahju vastu. Kahjusumma 1936. a. oli 73,2 milj. Rm., kuna 1935. a. tõusis see 90,6 miljonile Rm.

*

Uue seaduse järele on Lätis keeldud sõlmida kindlustust välisvaluutas. Kindlustusseltsid on kohustatud omad reservid hoidma Lätis, mitte välismaal.

*

Möödunud aastal tekitasid Inglis- ja Krimaal tuleõnnetused kahju 10.771.200 naela eest eelmise aasta 9.204.800 naela vastu. Keskmiselt oli kuus kahjusid 1936. a. 897.600 1935. a. 767.067 ja 1934. a. 724.587 naela eest. Neist arvudest nähtub, et tule hävitustöö on Inglismaal aasta-aastalt suurenenud.

*

Ühendriikides hävis 1936. a. tule läbi varandusi 275.652.060 dollari eest eelmise aasta 259.159.954 dollari vastu. Sellega on siis Ühendriikides tule hävitustöö kasvanud.

*

Statistilistel andmetel tuli Inglismaal 1936. a. iga 1000 inimese kohta 14,8 sündi 12,1 surmajuhtumi vastu. Sündivus 1936. a. oli 0,1 võrra suurem 1935. a. ja 0,4 võrra suurem 1933. a. sündivusest, mida peab pidama Inglismaa sündivuse madalpunktiks.

*

Reuma ravimiskulud tulevad Inglismaal aastas maksma 5.000.000 naela. Palgakaotus reuma tõttu ulatub aastas 20.000.000 naelale, ja see tähendab 1.000.000 töönädala kaotust.

*

Käesoleval aastal peetakse Pariisis 17.—24. juunini XI rahvusvahelist kindlustusteaduse kongressi.

*

Kogutud statistiliste andmete järele on viimase 15 a. jooksul varastatud üle maailma ära 1,5 milj. autot.

*

Selle küsimuse on tõstnud üles „Leipz. N. N.“, kes asja tähtsust ühes pikemas artiklis käsitab. Artikli autor leiab, et on tarvis kord mõelda sellele, et puust esemeid puukoide kahjude vastu kindlustada. Kahjusummad, mis tekivad puukoide uuristamistööst igal aastal, pole mitte väiksed.

Karl Niiluse 40 a. teenistusjuubel

Nelikümmend aastat võitlust inimkonna parema tuleviku heaks.

Pühapäeval, 7. märtsil pühitses meie vanemaid kindlustustegelasi, k.-s. „Oma" inspektor Karl Niilus oma neljakümneaastast teenistusjuubelit kindlustuse välistegelasena.

Juubilar on sündinud 11. oktoobril 1868. a. Tsoorus, Võrumaal talurentniku pojana. Olnud peale kooli lõpetamise kodukooliõpetajaks, ametnikuks, kust 7. märtsil 1897. a. siirdus Vene kindlustusselts „Rossija" teenistusse. Sellest ajast peale on juubilar töötanud pidevalt kindlustuse alal, olles teenistuses „Rossijas", II Vene Kindlustusseltsis ja I Vene Kindlustusseltsis. Viimane katkestas tegevuse 1920. aastal, mille järele juubilar siirdus Eestisse, kus asus teenistusse praegusele kohale.

Oma otsese kutsetegevuse kõrval on juubilar võtnud elavalt osa ka kõigist seltskondlikest ja ühiskondlikest üritusist, olles alati väljas tõe ja õiguse kaitseks. Osava jutu ja kirjamehena oli ta juba Vene ajal Eesti ajalehtede kaastööliseks ja on seda jäänud ka tänaseni, avaldades elavaid ja huumorikküllaseid elupilte oma rikkalikest tähelepanekuist rohketel rännakutel ning kokkupuutel inimestega. Eesti omariikluse saabudes oli K. N. ühtlasi ka Pihkvas meie esindajaks ja Eesti huvide kaitsjaks, mille tõttu sattus vastuollu kohalikkude võimudega, mille eest saadeti Moskva vangilaagrisse, kus veetis üle aasta ja hiljem vahetati välja pantvangina. Vaatamata oma aastatele võime veel tänapäeval juubilari näha hoogsalt võtmas osa kõigist seltskondlikest üritusist. Kuulub Eesti Kindlustustegelaste Ühingu liikmete hulka, olles ühingu asutamisest saadik juhatuse liikmeks.

*

Kindlustuse välistegelase kutse on raskemaid ja vastutusrikkamaid, mis nõuab suurt energiat ja entusiasmi. Vähe on meil inimesi, kes sellele alale jäänud truuks pikemaks ajaks. Paljud, kes sellel alal on katsetanud, on hiljem siirdunud mujale, pole pidanud vastu.

Seda hinnatavam on see, kui siiski leidub üksikuid, kes vaatamata kõigile raskusile ja olukorra muudatusile on jäänud truuks oma kutsele.

Nelikümmend aastat töötada kindlustustegevuse okkalisel radadel, läbi raskuste ja kannatuste võidelda inimkonna parema ja kindlama tuleviku eest, see nõuab suurt endasalgamist ja ohvrimeelt. See nõuab suurt arusaamist oma ülesannetest ja oma kutse kõrgetest ning õilsatest sihtidest. See nõuab energiat, töötahet ja lõputuid pingutusi. See nõuab suurt intelligentsi ja meelekindlust, et mitte unustada oma kohuseid.

*

Neljakümnenda tööaasta tähtpäeva eel kohtan juubilari rõõmsameelselt sammumas koju. Ikka heatujuline, rõõmsameelne ja huumorikküllane, nagu alati. Kes küll võiks öelda, et see mees seisab juba seitsmekümnenda eluaasta lävel ja sellest east üle poole on pühendanud kindlustuse välistegelase kutsele.

Kasutan juhust, et paari sõnaga juubilari intervjueerida.

„Kuidas sattusite kindlustusalale?"

„Nelikümmend aastat tagasi oli meil, eestlastel, raske leida kutset, kus võis tunda end vabana, iseseisvana. Kindlustustegevus pakkus selleks võimaluse. Kasutades soodsat juhust võimalduski mul siirududa sellele tegevusele.

„Kas töö rahuldab?"

„Kindlustustegevus on huvitavamaid alasid, mis oma õilsate sihtidega tohiks rahuldada ka nõudlikumat inimest. Kuigi see ala on sageli ka raske ja nõuab suuri pingutusi, ometi pakub ta suuri võimalusi.

Teie olete mind näinud märg ja porine linnas liikumas ning maal mootorrattal kihutamas, kuid miski pole suutnud hävitada minu head tuju ja rõõmust meelt.

Olen oma tegevuses sammunud läbi laia Venemaa, olen risti-põiki sõitnud läbi Eesti, pole senini veel väsinud. Võib olla, et see aeg kord tuleb, et siis rahuldusega jääda puhkama — olen teinud oma töö, olen annud parima, mida olen suutnud. Olen töötanud kaaskodanike, kogu inimkonna parema tuleviku heaks."

Õnnetuste kroonikat

ÕNNETUSI INIMOHVRITEGA.

17. jaan. suri rongil Tartu ja Kärkna vahel 27. a. Aino Feldmann, kes pärit Kaareperest, Rehe talust.

18. jaan. suri Sõmeru vallas Kohala külas vingusurma kohaliku möldri Karl Rükkeli sulane Leonhard Tiir, 20 a. vana.

Samal päeval leiti Varbolas tee peal naisterahva Leena Järbachi laip.

23. jaan. uppus purjusoleku tõttu Tallinnas Miinisadamas 28 a. noormees Aleksander Leal, kes elas Katusepapi 42—7. Teda jäi leinama noor naine.

30. jaan. sai Vilo vallas Petserimaal pussitamisel surma 25-aastane Aleksei Grablov.

Samal päeval jooksid Vaivara jaamas 3 tühja kaubavagunit otsa 5 kiviõliga täidetud tsisternvagunile. Kokkupõrke tagajärjel voolas maha 12 tonni kiviõli, mis kuulus Eestimaa õlikontsernile. Viimase kahju on 750 kr., kuna raudteevalitsuse kahju ulatub 5000 kroonile.

31. jaan. suri Nuia restorani ruumes äkki ära 35 a. Karksi valla elanik Jaan Liukas, kes oli sõitnud arsti juurde.

Ööl vastu 1. veebruari suri rohke viina tarvitamise tagajärjel Sompas 55 a. Joosep Halliku, kes pärit Kohtla vallast Kullamaa talust.

4. veebruaril kukkus Asuküla vallas Suure Ahli külas (Läänemaal) 2½ a. Magda Jaaks keeva supipatta ja suri hiljem raskete põletishaavade tõttu.

8. veebr. leiti Taagepera teelt surnult 68 a. Hans Peipsi, kes pärit Karksi vallast Anija talust. Surm oli tulnud südamerabandusest.

11. veebruaril said Lasnamäel kivilõhkumisel raskeid vigastusi töölised Karl Õun, 40 a. vana, elukoht Köie tän. 8—1, ja Richard Gross, Kivimurru 4—15. Neist suri Õun haiglas.

13. veebr. põrkasid kaubarong ja mootorvagun, mis oli Männiku lao 11 töölisega teel linna. Kõik töölised said kokkupõrkel nii raskesti vigastada, et neid tuli toimetada Punase Risti autol haiglasse.

Samal päeval jõi Viru-Maidlas Savala küla elanik Jaan Isküll, 75 a. vana, talgul nii rohkesti viina, et jäi surnult maha.

16. veebr. pussitas Vao valla Kärsa küla elanik Gustav Helm purjus peaga Rakke valla Kanariku küla elaniku Madis Luha surnuks.

Samal päeval suri Sindi alevis Jõe tän. puukoorma kõrval südamerabandusse 51-a. puuvedaja Ventsel Rosland.

17. veebr. sai Keila vallas salapärasel viisil surma 42-a. Tänavotsa talu peremees Voldemar Paltsner.

17. veebr. jäi Kabala jaamas ülesõidu kohal hobuse ja reega rongi ette Kalvi valla Kangoresti küla elanik Johannes Mikker, 66 a. vana. Sai raske peavigastuse ja suri hiljem.

Pärnus jäi Valgast tuleva rongi alla 75-a. vanake Karl Vissar, kes hiljem haiglas vigastuste tagajärjel suri.

18. veebr. jäi Kloostrivalla lesk taluperenaine Marie Hinterbach Keila villavabrikus villahundi vahele nii õnnetult, et suri järgmisel päeval haiglas.

Samal päeval suri Tartus haiglas marukoerast puretud Rõuge taluperemehe Eduard Variku 13-a. tütar Linda. Surmapõhjuseks hilinenud arstiabi.

Holstre metsast leiti Holstre valla Soo talu peremehe Juhan Säurami laip. Mees oli läinud metsa ja seal ära külmanud.

21. veebr. jäi A.-s. „Kiviõli" vagonetihaakija Nikolai Habbukin haakimisel peadpidi vagunettide vahele. Ta suri ambulantsis. Leinama jäi naine 3 väeti lapsega.

Samal päeval jäi Võru ja Sõmerpalu jaamade vahel mootorrongi nr. 172 alla Nursi valla elanik Nikolai Kroon, 40 a. vana. Ta suri teel haiglasse. Allajäämine põhjustas viinastunud olek.

20. veebr. kukkus Rahumäe jaama elektrirongile minnes rongi alla 27- a. juukselõikaja Hermilde Luik. Surm oli silmapilkne.

21. veebr. sõitis Narva maanteel auto nr. A-999 vastu trammijuhtme kandeposti. Sõitjaist sai surmavalt vigastada Karu tn. 20—6 elutsev Amalie Apfelbaum.

25. veebr. suri Narva haiglas raske peapõrutuse tagajärjel Mäetaguse valla Atsalama küla elanik Robert Aru, kellele oli Viktor Kulakov löönud kaikaga pähe, kui Aru temale kallale tungis.

Samal päeval suri Narvas morfiumimürgitusse 49-a. lesknaine Anette Einluht.

25. veebr. sõitis Tallinnas Kaarli kiriku juures sõjaväe raskeveo autole oma kerge sportautoga dr. H. Hunnius. Arst sai kokkupõrke tagajärjel peast nii tugevasti põrutada, et ta viidi meelemärkusetult haiglasse.

26. veebr. läks Audru metsa Saueaugu metskonna metsavahil Jüri Kopfil, 54 a. vana, püss kogemata lahti, kui ta selle otsapidi kätte võttis. Laeng tungis südamesse ja surm oli silmapilkne.

27. veebr. jäi Tori vallas Maarenurme kruusaaugus kohalik elanik Jüri Kell variseva kalda alla. Noormees rabeles küll omal jõul välja, kuid suri paar tundi hiljem sisemiste vigastuste tõttu.

Samal päeval jäi Järvamaal Väätsa-Nõmmel variseva kruusaaugu kalda alla 33a-. Kirna valla mees Eduard Eesoja. Vigastused on rasked, kuid siiski on loota ellujäämist.

28. veebr. jäi Pääsküla jaama lähedal rongi ette kahe hobuse ja reega 47-a. Herman Part, kes pärit Saue vallast, Vanamõisa asundusest. Hobused pääsesid, kuna mees suri hiljem haavadesse. Õnnetuse põhjustas viinastanud olek.

Tuleõnnetusi.

17. veebr. põles Kõnnu vallas Pärispea külas maha Bernhard Niiholmi talu laut, ait ja kuur. Sisse jäid kalavõrgud, heinu, pesu, riideid ja paadipurjed. Kahju 850 kr.

Samal päeval süttis Palmse vallas Oandu külas põlema Theodor Hupfermanni jahu- ja saeveski. Hävis puusisseseade, vaheseinad ja katus. Omanik oletab süütamist.

Ööl vastu 18. veebr. pääses tuli lahti Häädemeeste Võidu küla elanik H. Pintsoli eluhoones, kus juhtus ööbima 38 vangi, kes viidud metsatöödele. Arvatakse, et tuli sai alguse katkisest korstnast. Hoone oli kindlustatud 2500 kr. eest.

18. veebr. süttis Ruubasaares Paide lähedal põlema Aleksander Mäemanni elamu, mis ühe katuse all lauda ja rehealusega. Tulele pandi piir. Põles ära osa katust ja lage.

18. veebr. süttis Kodijärve vallas Ora talus keldripealne küttematerjali ruum. Põles sisse puid ja mitmesugust vallasvara. Omaniku N. Küngi kahju on 460 kr. Hoone oli kindlustatud 350 kr. eest.

Samal päeval süttis Vastse-Otepääs A. Simmi talu laut. Hävis osaliselt katus ja lagi. Omaniku kahju 80 kr.

19. veebr. pääses tuli lahti Tallinnas Laulupeo tn. nr. 4 Zipikovi majas asuvas Adolf Klumbergi tisleritöökojas. Tules hävines hulk tisleritöömaterjali, kuna hoone jäi terveks.

20. veebr. juhtus Kuressaare elektrijaamas suur plahvatus jaama mootoris. Plahvatus oli nii tugev, et paiskas masinist Albert Kaldi suure hooga vastu seina. Õnneks pole ta vigastused rasked.

21. jaan. süttis Antsla alevis põlema Jaan Jõgi ühe katuse all olev küün ja kuur ning põles maha. Oletatakse kuritahtlikku süütamist.

27. jaan. tekkis Tapal kino „Kalevis" lindi põlemaminekul kinomehaaniku ruumis tuleõnnetus. Mehaanik Johannes Murakas ja ta abiline August Kiisk said tulehaavu näole ja kätele. Tuli kustutati koduste abinõudega. Hävinud filmi väärtus 250 kr.

27. jaan. põles Are vallas maha Mihkel Laanearu küün ühes seesoleva kraamiga. Hoone oli kinnitatud 400 kr. eest. Omaniku kahju on 2100 krooni.

29. jaan. tekkis Viljandis Vaksali tän. nr. 11, aednik Arved Kelchi kasvuhoones liigkütmise tagajärjel tulikahju. Tules hävis üle 2000 kr. väärtuses lilli.

29. jaan. põles Kodijärve vallas maha Kusta Kana pärijate rehi. Tuli sai alguse valveta jäetud küdevast ahjust kaerte kuivatamisel.

31. jaan. süttis põlema Heimtali vallas Vardi talu elumaja. Põles ära katus ja pööningukord. Tuli sai alguse pragunenud korstnast. Maja kuulub Viljandi notar H. Jõhvikasele.

Ööl vastu 2. veebr. põles Sinalepa vallas maha August Reese Hiievälja talu elumaja koos ühe katuse all oleva rehealusega. Tulle jäi 3 hobust, 2 lehma, 1 mullikas ja 2 siga. Õnnetuse põhjus teadmata.

31. jaan. õhtul pääses tuli lahti Kilingi-Nõmmel Kuninga tän. asuv Karl Villi kahekordses puumajas, kui elanikud kodunt ära olid. Tuli sai alguse teisel korral asuvast ühisköögist. Kustutamistöödel sai raskeid tulehaavu tuletõrjuja J. Kopp. Tules hävis kõigi teiste vallasvara peale majaomaniku Karl Villi oma. Maja oli 4000 krooni eest kindlustatud.

Samal päeval põles maha Palmse vallas Hans Meikari kanala 30 kana ja 2 kukega.

1. veebruari õhtupoolikul põles Kärstnas maha Alfred Laanesaare talurehi. Tulle jäi põllutööriistu 700 krooni väärtuses, kuna ärapõlenud hoone väärtust hindab omanik ise 2500 kroonile. Õnnetus tuli valveta jäetud küdevast ahjust.

1. veebruaril pääses tuli lahti Mõisaküla alevis a.-s. „Linaprodukti" vabriku tolmuimejate ruumis. Tuletõrjel õnnestus tulele panna piiri. Hävis hoone pealmisel korral tolmuimejate torud. Vabriku juhataja O. Mitt hindab vabriku kahju 2.250 kroonile. Tuli sai alguse ettevaatamatusest.

1. veebr. tekkis tulikahju Võlla vallas Ida Reimetsa elumajas, mis kustutati koduste abinõudega. Tuli läks lahti pirrust, mille abil otsis Reimetsa 3 a. pojapoeg Erich ahjult kindaid.

2. veebr. läks Nõmmel Rohelisel tän. 13 tuli lahti. Tulele suudeti panna piir. Kahju 2000 kr. Tuli sai alguse 86 a. vanaeide Leena Lippo käest, kes oli läinud tulega sahvri.

Samal päeval sõitis Loksa lähedal libeda tee tõttu auto, mida juhtis Vladimir Müürsepp, vastu posti. Kokkupõrke tagajärjel puhkes tuli lahti ja auto hävis tules. Autoomanik Oskar Vare (Kuusalust) kahju on 4000 krooni.

Samal päeval pääsis tuli lahti Pärnu mnt. 156 kuuris. Kuuris põles ära mõni rull tõrvapappi ja mõne ehitustöölise riided, mis olid asetatud kuuri.

5. veebruaril pääses tuli lahti Pärnu mnt. nr. 156 Aleksander Samuelitschile kuuluvas hoones, mis ehitatud kuurist korteriks. Tulest sai rikutud lagi.

Samal päeval pääses tuli lahti Tina tän. nr. 19 B. Maringu korteris. Tuli kustutati koduste abinõudega. Tules hävis diivan, mille väärtust hindab omanik 100 kroonile. Õnnetuse põhjustas hooletult mahavisatud paberossiots.

7. veebruaril põles Senno vallas Holoholna mõisas ühe katuse all olev tall, laut ja tööriistade kuur. Loomad päästeti. Omaniku Sophie Biintingu kahju on 3000 krooni.

8. veebr. põles Karjati vallas Zagrivje külas maha kohaliku metsavahi Voldemar Moori maja, kui ta koos oma naisega kodunt ära oli. Suure vaevaga suutsid end päästa kolm metsavahi väikest last. Sisse jäi kogu metsavahi vallasvara kui ka 100 krooni riigiraha.

11. veebr. tahtis Narvas purjus peaga süüdata põlema maja, mis asub Posti tän. 59, sama maja elanik Mihail Küppar. Teda aga takistati.

VARIA

STATISTIKAT ELUKINDLUSTUSE ARENGUST 1935. AASTA VÄLTEL.

Elukindlustus, mis asub suuruselt üldiselt teised, üksikuil seltsidel koguni esikohal. kasvas 1935. a. hoogsalt, ületades kriisieelse kõrgeseisu. Võrreldes eelmise aastaga, suurenes elukindlustuste arv surma puhuks 6011 võrra ja määrusaegse elamise puhuks 514 võrra. Arvu juurdekasvust andsid ligemale poole väikekindlustused. Kindlustusi tuli juurde eelmisest aastast märksa rohkem arvult ja summalt, kuna langes välja kindlustusi arvult kohkem, ent summalt umbes samapalju. Nimelt tuli juurde 13.)86 otsekindlustust Kr. 8.199.000.-- võrra. 1935. aasta lõpul oli jõus 30.248 otsekindlustust surma puhuks ja 3320 kindlustust määrusaegse elamise puhuks, vastavalt 29,3 milj. kr. ja 2,2 milj. kr. suuruses summas. Elukindlustuspreemiana ja poliisimaksuna saadi sissetulekut otsekindlustusist 1.450.000 kr. ehk võrreldes eelmise aastaga 21,3% rohkem. Kahjujuhtumeid oli üldse otsekinlustusist 1015 — vastavalt 318.500 kr. suuruses. Kahjud näitasid vähenemist arvult ja summalt võrreldes eelmise aastaga. Kahjude koondumine toimus peamiselt poliisi tagasiostude arvel, mis sagenevad depressiooni aastail ja harvenevad majandusliku olukorra paranedes. Tegelikud kahjud summalt vähenesid samuti väiksemal määral, ent arvult kasvasid.

KINDLUSTUSSELTSIDE PREEMIATAGAVARADE PAIGUTUS.

Aastast aastasse võtab elukindlustus Eestis enam pinda. Huvitav on selle juures jälgida, kuidas kasutatakse kindlustusvõtjailt saadud preemiatagavarasid kindlustusseltside poolt. Kindlustusvõtjad on huvitatud, et nende poolt aegade vältel maksetud preemia on paigutatud kindlatesse väärtustesse.

1935. a. suurenesid kindlustusseltside omakapitalid 39.000.000 sendi võrra, mida põhjustas hoogne elukindlustuse juurdekasv, ühenduses kindlustatute vanuse kasvuga. Et seltsid võiksid püsivalt kohustusi kindlustusvõtjate vastu täita, selleks koguvad seltsid tagavarasid — kindlustusfonde. Valdavama osa neist fondidest moodustavad preemiatagavarad. Normaalseis olukordades kasvab tähendatud fond pidevalt ja järjekindlalt ja oma iseloomu stabiilsuse tõttu võimaldab sellest fondist investeerida kinnisvaradesse suuremal määral kui ühestki teisest kindlustusharu preemia-tagavaradest. Kindlustuspreemia tagavarana esinevad summad meie oludes ei ole veel jõudnud areneda kuigi suurteks, võrreldes välismaa kindlustusseltside preemia-tagavaradega. Elukindlustuse preemia tagavara juurdekasv jätkus ka kriisiaegadel. Kriisi mõju avaldus ainult kasvu aeglustumises. Seltside preemiatagavarade summad on siiski meie oludes võrdlemisi kiiresti kasvanud. Ajavahemikul 1929. — 1935. a. on seltside elukindlustuse preemia-tagavarad kolmekordistunud. Nimelt ulatus seltside elukindlustus-preemia-tagavara 1929. a. lõpul 1.100.000 kr. ja 1935. a. lõpul juba 3.500.000 kroonile. 1935. a. suurenes preemia-tagavara elukindlustusseltsidel Kr. 403.000 võrra. Viimase 7 aasta jooksul on kindlustusseltside valduses olevate kinnisvarade hulk ja väärtused järjekindlalt kasvanud. Koos hoiusummadega pankades, väärtpaberites ja elukindlustuse poliisi kindlustusel antud laenudega on kinnisvarad need, millesse kindlustusseltsid mahutavad preemia-tagavarana koguneva kapitali. Eriti viimasel ajal ülalloetuist paigutusviisidest on kinnisvarade osatähtsus suuresti tõusnud. Fondide mahutamisel kinnisvaradesse sünnib eeskätt kinnisvarade väärtuste suuremast stabiilsusest kui nende tulukusest.

1935. aasta lõpul omasid kinnisvarasid 6 kindlustusseltsi. Samal ajal moodustas kinnisvara preemia tagavarast 53%, hoiusummad 32%, väärtpaberid 19% ja elukindlustuse laenud 15%.

Tähendab, varade soetamine on toimunud peale preemia-tagavara veel teiste ressursside arvel (omakapital, laenukapital, kahjude tagavara, kindlustusvõtjate dividendide tagavara) ja preemia-tagavara paigutus ilmub vaid ligikaudselt eeltähendatud arvudest.

KINDLUSTUSJÄRELVALVE BELGIAS TUGEVAMAKS.

Belgia parlamendile on esitatud seaduseelnõu, mis näeb ette rahvusliku kindlustusinstituudi loomist. See instituut peab haarama kõik kindlustusharud. Iga haru jaoks oleks instituudil oma erikassa. Igal kassal oleks omal alal täielik monopol. See seaduseelnõu tahab panna Belgias maksma kindlustusalal täiesti riigi monopoli. On arusaadav, et selline kava leiab kindlustustegelaste poolt ägedat vastuseisu. Tähelepanuväärt selle juures on siiski, et seaduseelnõu nõuab kindlustusalal valjemat kontrolli kui seni. Kas see eelnõu läbi läheb on küsitav.

KINDLUSTUS VIHMASE PUHKEAJA VASTU.

Mõnedes Inglise kindlustusseltsides võib iga puhkuselesõitja kindlustada end vihma vastu. Maksetakse sel puhul teatud preemia, mille suurus on igal kindlustusseltsil isesugune. Kui kindlustatu puhkuse lõppemise järele saab tõestada, et liigsed vihmasajud rikkusid ta puhkuse, siis maksetakse talle välja kokkuleppe sõlmimisel lubatud tasu.

AMEERIKA HOIATAB KÕIKI.

Näib, et on aeg pühendada suuremat tähelepanu nn. koduõnnetustele, s. o. väikestele õnnetustele, mis juhtuvad majapidamistes ja toovad endaga tihti kaasa raskeid ja kulukaid tagajärgi. Kuna üle kogu tsiviliseeritud maailma on selles suhtes ühesugused ohuallikad ja ühesugused ohtude vältimise võimalused, siis ei saa vaikides mööda minna artikleist, mille avaldas selles suhtes hiljuti Ameerika kindlustusajakiri „Eastern Underverites".

Oht peitub seal, kus seda kõige vähem aimatakse. Kui palju kurbi põletisjuhtumeid, mis lõppenud surmaga, pole tulnud tselluloidist peakammide ja juustenõelte tarvitamisest. Kui tuli selliseid esemeid puudutab, löövad nad tugevasti leegitsema. Rohkete õnnetuste põhjuseks on ka väikesed vaibad siledal põrandal. Kui ei saa põrandale asetada suuri vaipu, siis parem jätta ta vaibata või kinnitada väike vaip kõvasti põranda külge, et ta mitte kergesti oma kohalt ei nihkuks. Sest kui palju raskeid komistamisi pole tulnud väikese põrandavaiba nihkumisest. Kui palju kaelaluu- ja roietemurdeid ei tule väikeste vaipade arvele kirjutada. Siiski inimesed lähevad sellest nii ükskõikselt ja tähelepanematult mööda.

Sagedaseks koduõnnetuste põhjuseks on vigastatud elektrijuhtmed. Sellepärast on soovitav lasta aegajalt mõne elektriku poolt vaadata järele, kas lülitajad ja juhtmed on korras. Kui seda lasta teha reeglipäraselt, ei tule see kunagi kallis, kui arvestada sellega, millised ohuvõimalused kaovad.

Suurimaks ohuallikaks elule kui ka varandusele on igasugused puhastamised tuldvõtvate lahunditega. Parem on aga vältida nende tarvitamist, sest et praegu on küllalt igasuguseid puhastusvahendeid, mis ei võta tuld külge.

Need ülaltoodud ohud on ka meil sama hästi võimalikud kui Ühendriikideski. Sellepärast on kindlustustegelase peaülesandeks hanketöös alati juhtida publiku täheelpanu sellele, kuidas õnnetusi vältida, ja neid alati ettevaatusele manitseda.

KINDLUSTUS TOIDUMÜRGITUSE VASTU.

Londonis tuli hiljuti arutusele kohtuasi võõrastemaja kui äri vastutusküsimuses.

Nagu kogemused näitavad võivad isegi suurima ettevaatuse puhul tulla ette juhtumeid, et külalisele serveeritakse roog, mille söömine tekitab kehalisi kahjusid, millest jälle omakorda tekivad kahjutasunõudmise õigused ettevõtte vastu. Üks niisugune lugu juhtus tuntud „Royal Automobile Club'is" Londonis.

Üks klubiliige oli söönud seal seapraadi, mille tagajärjel ilmusid ta juures nähtavale mürgituse tunnused. Klubi juhatus, lükkas igasuguse vastutuse endalt ära. Kuna aga arstlik järelevaatus näitas, et mürgitus on tekkinud söödud seaprae tõttu, siis leidis kohus, et klubijuhatus on vastutav ja mõistis ta kahjukannataja kasuks maksma 6625 naela.

See juhtum näitab selgesti, kui vajalik on, et võõrastemajade, restoranide ja söögimajade omanikud sõlmiksid vastutuskindlustuselepingud, sest kahjutasunõue võib tekkida seal, kus oodetakse seda kõige vähem.

GRUPP-KINDLUSTUS AMEERIKAS.

Grupp-kindlustus, millele pandi Ühendriikides alus 25 a. tagasi, on praegu seal väga levinenud, mis on tingitud sellest, et seal on puudunud seni sotsiaalkindlustus, mille organiseerimisele on asutud olles nüüd.

„Equitable Life Insurance Society" presidendi andmete järele oli käesoleva aasta alul grupp-kindlustusi 12 miljardi dollari väärtuses 11 miljardi dollari vastu eelmisel aastal. Viis aastat tagasi oli kindlustussumma 10 miljardi ja kümne aasta eest ainult 5,5 miljardi. Töölisi ja ametnikke oli kindlustatud kümne aasta eest 4,5 milj., viis aastat tagasi 6,5 milj. ja käesoleva aasta alul 7,6 milj. Keskmine kindlustussumma on 1580 dollarit, s. o. umbes aastane sissetulek. Ta on 380 dollari võrra suurem kui kümne aasta eest.

PIKSEÕNNETUSTE VASTU VÕITLEMINE SAKSAS.

Pikseõnnetused toovad igal aastal Saksamaal kahju kaunis suure summa ulatuses. Vastava statistika järele ulatub keskmine aastakahju 10.000.000 Rm., ja tuleõnnetused pikse läbi moodustavad 8 prots. tulikahjude üldsummast.

Sellepärast on otsustanud Saksa kindlustusseltsid luua 3.000.000 Rm. fondi piksekahjude vastu võitlemiseks. Peamiselt kavatsetakse selle fondi abil püstitada piksevardaid seal, kus on see võimalik. Edasi on jõutud selgusele, et maal on talude hooned püstitatud nii, et kui üks neist läheb põlema, siis võivad süttida kergesti ka teised. Ka tahetakse selles suhtes samme astuda, et edaspidi ei püstitata neid nagu seni.

Muidugi seda fondi ei kulutata otsekoheselt ära pikse-varraste ülesseadmiseks. Esmajoones antakse nende ülesseadmiseks ainult nõu ja näpunäiteid. Juhtub aga, et mõnel puudub piksevarda ülesseadmiseks vajaline summa, antakse talle sellest kapitalist laenu.

AMEERIKA LÕIKUSEKINDLUSTUS.

Ühendriikides kavatsetakse panna maksma lõikusekindlustus. Iga farmer maksaks kava kohaselt nisu, maisi, puuvilla ja teiste põllusaaduste normaallõikuse järele preemia ja selle nimelt saadustes. Valitsus võtab selle preemia kokku ikaldusaastate jaoks. Iga kindlustatud farmer saab ikaldusaasta puhul ikaldus- ja normaalaasta lõikuse vahe laoorderite kujul. Ta võib neid ordereid kas ära müüa või tuua ise vilja laost välja. Valitsus võtab esimestel aastail asja korraldamise ja juhtimise kulud, mis teevad välja 25 milj. dollarit, endale.

NEEGUS, SÕDA JA KINDLUSTUS.

Rohkem kui pool aastat, kuni oma riigi kaotamiseni oli neegus Haile Selassie päevakangelane. Isegi kindlustusseltsid ei saanud temast vaikides mööduda. Nüüd hakkavad tulema selles suhtes kuuldavale üksikasjad.

Juba 1935. a. augustis teatasid inglise lehed, et neegus kindlustavat Londoni „Lloydides" oma era- kui ka kroonivarandused. Eravarandused kindlustati 400.000 naela ja kroonivarandused 600.000 naela eest. Peale selle sõlmisid „Lloydid" Addis Abebas veel sealsete kaupmeestega kindlustuslepinguid sõja- ja rüüstamise kahjude vastu.

See oli siis. On ju teada, kuidas lõppes Abessiinia draama. Kuid „Lloydidele" ei tähenda veel, et talle on Abessiinia draama lõppenud. Nagu kuulda, olid nad sunnitud hiljuti ühele kaupmehele maksma 120.000 naela rüüstamiskindlustuse eest Addis Abebas. Kuidas on neeguse eravarade kindlustusasjaga lood, sellest pole küll praegu lähemalt kuulda. Kuid nagu arvatakse võivad tulla siin väga keerukad protsessid, kui Haile Selassie hakkab nõudma kindlustussummasid.

HISPAANIA KINDLUSTUSETTEVÕTTED.

Hispaania kindlustusseltsidest on praegu väga vähe kuulda. Nagu nüüd kuulda, on Hispaania suurim kindlustusselts L'union et le Phénix Espagnol viinud oma ärijuhatuse Madriidist osaliselt üle Pariisi. Nähtavasti ei avalda ta 1936. a. aruannet, vaid 1936. a. koos 1937. a. aruandega. See on tekitanud kindlustatuis teatud närvilikkuse. Kindlustusselts teatab sellepärast, et 137 milj. peseetalise reservi pärast pole tarvis karta. Segadus pole aktsiaid üldse puudutanud. 1935. a. 7,5 milj. peseetalisest kassaseisust on viidud 2,4 milj. välismaale. Kinnisvaradesse mahutatud 37 milj. on välismaale mahutatud 16,8 milj. Ülejäänud osa sellest summast on mahutatud provintsidesse, mis pole veel kodusõja all kannatanud.

METSATÖÖLINE JA ELUKINDLUSTUS.

Juhtub vahel, et ka mõnel lihtsal inimesel rahva seast on vahel õige ja selge arusaamine elukindlustusest. Ühest sarnasest huvitavast juhtumist jutustab Ameerika eriajakiri „The Spectator".

Juhtus, et Halifaxi sõitis kindlustusseltsi esindaja ja teel sattus ta vestlema ühe vana metsatöölisega. Ei ole mitte huvituseta mõned vana metsatöölise mõttekäigud ära tuua.

„Inimesed on öelnud mulle sagedasti," jutustas vanamees, „et olen suured summad raha kokku ajanud. Aga see on loba. Mina pole oma elus kunagi palju dollareid kokku ajanud, ega pole ka püüdnud seda teha. Oleks ma seda teinud, võib lla oleksin sattunud siis vanglasse. Kõik, mis ma tegin oli see, et püüdsin igal nädalal paar dollarit oma teenistusest kokku hoida. Poleks ma seda teinud, oleks mu asukoht praegu vaestemaja. Kokkuhoidu olen teostanud elukindlustuse abil. Kas teate, mis mõtlen ma elukindlustusest? Asi on nii: Varematel aegadel tuli metsast läbi minnes kanda enda kaitseks alati püssi kaasas, sest seal oli palju loomi. Mõnikord läksin ka mina püssita, kuid läbi metsa minek polnud siis sugugi lõbus asi. Just täpsalt on nii ka elukindlustusega: Võib teha oma tööd palju paremini, kui elukindlustuspoliis annab julgeoleku tunde. On see taskus, siis tunned end vabamana ja võid rahulikumalt öösetel magada."

JAAPANI RAHVAKINDLUSTUSE JUUBEL.

Nagu „Review" teatab, pühitseb Jaapani rahvakindlustus käesoleval aastal 20 a. juubelit. Praegu on rahvakindlustusalal antud välja üle 25 milj. poliisi 3,5 miljardi jeenilise kindlustussummaga. Rentkindlustus on viimastel aastatel samuti hästi edenenud. On olemas ümmarguselt 364.000 rentkindlustust üle 30,2 milj. jeenilise aastarendiga. Järelevalvevõimud on võimalikku suurimat kindlustussummat tõstnud 200.000 jeenilt 250.000 jeenile. Samuti on võimud 5 suuremale kindlustusseltsile kirjutanud ette kindlustussumma alammäära 1000 jeenile. Selle abinõuga tahetakse väikesi kindlustusseltse hoida elujõulistena. Jaapani elukindlustuse kapitalide investreerimine tõuseb 2,2 miljardile jeenile.

TULEKINDLUSTUSE TAGASIMINEK KANADAS.

Nagu teatab kindlustusajakiri „Hat Vakbl.", on Kanadas viimase viie aasta jooksul vähenenud preemiasissetulekud tulekindlustusest, kuna aga kulud on sealjuures järjest kasvanud. Kindlustuste vähenemine ja ikka teravamaks kujunenud konkurents on sellise nähtuse esile kutsunud. Maa kohta on praegu kindlustusseltse liiga palju. Kuna Ühendriikides tegutsevad tulekindlustusalal 192 kindlustusseltsi 382 milj. dollarise sissetulekuga, on Kanadas samal ajal 242 tulekindlustusseltsi 42 milj. dollarise sissetulekuga. Ainuke pääs sellisest olukorrast on, et väiksemad kindlustusseltsid liituksid, mis tõttu kulud väheneksid.

KINDLUSTUSVÕTJAID EI TULNUD

Kuidas omalajal elukindlustuse hanketööd sooritati, sellest jutustab Rootsi elukindlustuse ajakiri alljärgneva huvitava loo. Kindlustusselts „Skandia" esindaja on saatnud seltsi juhatusele järgmise kirja:

„Kuigi mina olen kolm pühapäeva järgimööda lasknud kiriku kantslist teada anda, et võtan vastu elukindlustuse sooviavaldusi, ei ole seni sellel otstarbel veel keegi minu juurde tulnud."

Küllap see mees ootab veel praegugi asjatult.

Uued tariifid — mõjuvaks aluseks elukindlustuse arengule

„Ühistegelised Uudised" avaldab oma viimases numbris uute elukindlustuse tariifide puhul artikli A. Kesalt, kus muuseas kirjutatakse:

Tariifikokkuleppe ülesanne on õieti soodustada meie elukindlustuse arengut ja levikut ning anda tervem suund elukindlustuse hanketegevusele. Nagu teada kõikidele, kes lähemalt puutunud kokku elukindlustusega, oli ja on praegugi konkurents elukindlustusseltside vahel küllalt terav. Sellejuures kandus hakntööl sagedasti pearõhk olulisematelt küsimustelt hoopis kõrvalistele. Selle asemel, et isikule, kes ilmutas elukindlustuse vastu juba teatud huvi, seletada elukindlustuse vajadust ja põhimõttelikku tähtsust, kalduti hoopis väärale teele ja hakati maha tegema kõiki teisi kindlustusseltse, et sellega hoida tulevast elukindlustusvõtjat neist eemale, otsides teistel seltsidel igasugu puudusi, sellejuures sagedasti püüdes anda ka erilist kaalu mõnekümnesendilistele erinevustele tariifides. Tagajärg oli aga paljudel juhtudel see, et sarnane „selgitustöö" kindlustushuvilise elukindlustuse suhtes hoopis skeptikuks tegi ning kindlustus üldse sõlmimata jäi.

Kõrvalseisjale võiks nüüd tekkida mulje, nagu oleksid kõik elukindlustusseltsid loonud tariifikokkuleppega mingi trusti, mille sihiks on kõrged kindlustusmaksud. Tegelikult on aga olukord sarnane, et tariifikokkulepe ei tõsta üldiselt kindlustusmakse. Kokkuleppetariif on osalt pisut kõrgem, osalt aga pisut madalam seni tarvituselolevatest tariifidest, moodustades mingi keskmise senistest. Tõsi küll, kokkulepe pidurdab edaspidist tariifi allapakkumist, kuid see on otse elukindlustuse ja kindlustusvõtja huvides, kuna terava konkurentsi tõttu hulga seltside vahel kippus ilmnema juba l i i a l d a t u d allapakkumine, mis ähvardas minna nii kaugele, et elukindlustuse osakondadel võis tekkida raskusi oma väljaminekute katmisel ning oleks tulnud nende puudujääke katta teiste kindlustusharude ülejääkidest. Lühemat aega oleks see mõeldav, kuid pikema aja kestel muidugi võimata ning tagajärg oleks olnud meie elukindlustuse kiratsemine ja kängujäämine. Ometi on elukindlustus leidnud kogu maailmas ja meilgi üldise tunnustuse ning oleks olnud kuritegu lasta jooksta ummikusse selle sotsiaalselt ja rahvamajanduslikult nii tähtsa kindlustusharu areng.

Kokkuleppetariif on oma kõrguselt võrdlemisi mõõdukas. Eriti aga peab sellejuures arvestama veel seda, et elukindlustusleping on pikaajaline leping ning manitseb sellepärast ettevaatusele. Ei või ette teada, milliseks kujuneb surevus paarikümne aasta pärast, veel vähem seda, millised on siis kapitali paigutamise võimalused. Ometi on viimane küsimus eriti olulise tähtsusega, kuna elukindlustuses saadakse peale preemiate väga tunduvat lisatulu kapitalide paigutusest. Viimastel aastatel ilmnenud kapitali paigutuse tasuvuse tagasiminek võib kergesti olla jatkuv tulevikus. Preemia kõrgendamine ebasoodsa konjunktuuri korral on aga kindlustuslepingu kestvuse ajala võimatu. Kui aga soodsa kapitalipaigutuse tõttu suurenevad tulud, mõõduka surevuse ja elukindlustustegevuse laienemisega osutub võimalikuks kärpida kulusid, siis on seltsidel võimalik — ja nad on poliisitingimuste alusel selleks koguni sunnitud — alandada kindlustusmakse.

Nimelt näevad kokkuleppetariifiga koos vastuvõetud ühised elukindlustuse poliisitingimused ette kindlustusvõtjate osasaamise seltsi elukindlustustegevuse ülejääkidest. Igal aastal arvatakse vähemalt 75% ülejäägist kindlustusvõtjate dividendifondi, milliste summade arvel hakatakse alandama kindlustusmakse alates neljandast kindlustusaastast. Sellega võimaldab tariifikokkulepe dividendifondi kaudu juhtida kindlustusvõtjale tagasi kas või kõik elukindlustuse osakonna ülejäägid ning pakkuda sellega maksimaalseid majanduslikke soodustusi. Kui ka osa ülejäägist jääb dividendifondi arvamata, siis võib seda arvata tagavarakapitali juurde, suurendades sellega seltsi kindlust ja vastutusvõimet, milline asjaolu omab väga suure tähtsuse.

Kõik olemasolevad eeldused lasevad oletada, et tariifikokkulepe on üheks mõjuvaks aluseks meie elukindlustuse hoogsamale arengule.

Tegevtoimetaja **Jaan Kask.** Väljaandja: **Eesti Kindlustustegelaste Ühing.**
Toimetuse kolleegium: K. Hiob, A. Kahlberg, M. Jõks, A. Kivi, E. Käspert, K. Niilus, O. Piilmann, A. Pähkal, J. Rennbaum ja H. Tomp, vastutav toimetaja.
Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18. Posti jooksev arve nr. 598.

HIND 20 SENTI

EESTI ÜHISTRÜKIKODA TALLINNAS, NARVA MNT. 27
8. MÄRTSIL 1937. a.